

వృత్తాంతములు

మినుతల దండు:—మొన్న విస్సోరీమీడి కొక పెద్దమినుతలదండు వచ్చెను. దానిరాక మందువానలె కలబడెను.

నీలిమందు:—ఈనెల 28 వ తేది మొరలు నీలిమందును ఎరువుచేయబడెను గూడదని జమీన్దారు పరిశ్రమకర్తలను దైత్యుల రాయబారులకు సాధికారముగ ప్రకటించెను. ఈవిషయమందటవలె తెలియవలెనని హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు మరల ప్రకటించుచున్నారు.

క్రమి నెలకొట్టె:—బెంగళూరులో పోలీసులై యినింగు స్కూలునకు సంబంధించి యొక ప్రదర్శనశాలను స్థాపించుటకు మొనఁగుప్రభుత్వమువారు రంగీకరించినారు. దీనికి ప్రత్యేకించి భవనమును చేయబడెను. క్రమినింగుస్కూలు నిమిత్త మివ్వబడు ద్రవ్యములలో నేదీనికర్పణకూడ ప్రస్తుతము జరుపవలయును. ప్రదర్శనోచితమైన ఏగ్జిబిట్లను కొర్రలు తమ యిష్టానుసారము మ్యూజియమునకు పంపవచ్చును.

వరంగలులో భాషావిషయకసభ:—మాపట్టణములో నుండిన కెకండరీ పాఠశాలయందు 1-2-౧౧ తారీఖున సాయంత్రము మాపట్టణ వాస్తవ్యులు బ్ర॥ అమరావాది నారాయణ చావ్యులవారి అధిపత్యముక్రింద జరిగిన సభలో అగ్రాసనాధిపతి గారు భాషావిషయమున నవస్థాపించి, పిమ్మట కృష్ణాజిల్లా హెసపాముగారు కాపురములను లోకవిభాగములగు తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవిశ్రేణుల విమర్శలును జంద్యాల వేంకటేశ్వరుల కవిద్యయలలోనివారగు వేంకటేశ్వరగారు ఆంధ్రభాషలగుమల గురించియు, గ్రంథమాలగుడించియు మృదువధుర కైలిని నవస్థాపించిరి పిమ్మట సభ్యులు ఈనెల లాఖరులోగా గ్రంథభాండగారమున నెలకొల్పబడు వార్షిక్రమము చేసిరి. సభ్యులయొక్క కరతాళస్వరములతో సభ ముగిసెనది అది వరదరాజులు వారునుగాన ప్రాయమున్నారు.

కొల్లూరు విశ్వబ్రాహ్మణ బాలసమాజము:—కొల్లూరు పురమునందు విశ్వబ్రాహ్మణబాలసమాజము గలదు. ఆసమాజమున 36 గురు సాంఘికముండినను కార్యనిర్వాహక సభ్యుల యొక్క కొరకయి ౧౧-౬-౧౧ వ తేదిన పాఠశాల మారి కామాకథానులగారి అధిపత్యముక్రింద జరుపబడిన సభకు పదవొక్కరు సాంఘికములనుకొనెను వచ్చిరి. సాధారణపు సభకైన మూడవవంతుకథ్యులు రానిది సభ జరుపగూడదను నిబంధనగలదు. అట్లుండగా ౧౧-౬-౧౧ నిర్వాహకసభ్యుల ఎన్నికసభను చేయుటనుగూడ వారు సాహసించిరి. సాంఘికముల సభలకు రాకుండటయు తగినంతమంది సాంఘికము లేకుండనే ముఖ్యకార్యములను గూడ పరిష్కరించుటయు యొక్కముగాదని యొకరు వ్రాసిరి.

అదియుగ బ్రహ్మజ్ఞాన ధర్మసభ:—ఈలవ పాడు: నెల్లూరుజిల్లా కొల్లూరు తాలూకా అల్లూరు గోడు, స్టేషను సమీపము నన్ను ఉలవపాడుగ్రామములో సర్వసిద్ధి వరం బ్రహ్మశ్రీ హంపిం హంపం హంపం పరమహంస అదివీరబాలసుబ్రహ్మణ్యఅత్యులవారున్నారయి వీరు యొగ కాస్త్ర విషయమున గొప్ప పండితులనియును యొగకాస్త్ర విషయములకు తెలియగోరువారచటికేగిరి తెలియగలవనియును శరీరములో గల పట్టుకములను గొప్ప సహసార చక్రమునుగూర్చియు దానిలోని వేయిరేఖలగుగూర్చియు రేఖలలోని నేయి శబ్దములగుగూర్చియు వీరెరింగించెదనని తెలియుచున్నది.

కత్తిపూడిలో సముల యువద్రవము:—11-7-1915 తేదీ ఉదయము 8 ఖంబులకు ముగ్రామంలో వోడపునది మరడియ్యయింటిలో 6 అడుగుల పొడుగుగల పాము గొడలోనున్న ఎలుకకన్నములో ప్రకటించింది. 50 మంది ముఘ్గులు వచ్చిను ఆపాము స్వాగతముయిచ్చిరిగాను. ఇంతలో వోడపునదిలోన్న వచ్చి చాలాకొద్దముతో దానిలోక బుట్టుకొని బయటకులాగి నాడు. ఇంతలోపడుగురు కలసి దాని చంపిరి. ఇటువంటి తామరాము నివసించు చూడలేదని పెద్దలందరు చెప్పిరి. గ్రామముచుట్టూ బ్రహ్మచేయరు దొంగలు విస్తారముగానున్నది. ఈదొంగలకల్ల గ్రామంలోపున్న రయితులకు 4వందలరూపాయల మంచిపంటలేక చాలా యిబ్బంది

కలుగుచుండుటయే కాక, పాముల బాధలు గూడా విస్తారంగా తలస్థించుచున్నది గాన మహారాజశ్రీ పెద్దాపురం తాలూకా డిప్యూటీకలెక్టరు గారికి సదరు బ్రహ్మచేయరుకు దొంగలు కొట్టించుటకు ఆర్జీ యిచ్చుటన్నాము—అని యొకరువ్రాసిరి.

విశ్వాస సూక్తుకము:—తాను బెంగళూరులో నొక గొప్ప వర్తకుడని యొక క్రొత్తమధ్యస్థుడు కొన్ని దినములక్రిందట మంగళూరులో నొక గొప్ప వర్తకునియింట బస చేసి తన ప్రయాణపుసంది నాయనచేతికి పదిలపఱచుట కిచ్చి యందు ౧౧౦౦ల ౫౫ లున్నదని చెప్పెను; భవాధికుడును విశ్వాసపాత్రుడును పెద్దవనస్థునివలె కొన్నాళ్లు మంగళూరులో నుండెను. తరువాత నా క్రొత్తయతిథి తనకు బసయిచ్చిన పెద్ద వర్తకునియొద్ద 8 శేలరూపాయలకు సరకులుకొని తన యూరనుకు పంపుమని యడిగెను. అవి యట్లే పంపబడెను. అంతటాబోక యతః దా మంగళూరు వర్తకుని 800 రూపాయలు చేబదు లడిగి యూరికి పోయినవెంటనే తెక్కి పరిష్కరించెదనని చెప్పటచేత, మంగళూరు వర్తకునకు సంజేహముకలిగి అతఁ డిచ్చిన సుచివి రహస్యముగా తెలుచియ్యెను. అందు రాళ్లు మన్నుతప్ప నేమియును లేదు. ఈలోపల బెంగళూరుకు వర్తక దృక్పథుడయ్యెను.

రైతుల సభ:—మదరాసు ప్రభుత్వమువారి కార్యనిర్వాహక సభలో నీటిపాటుదల విషయములను పరిపాలించు సభ్యులకు గౌ॥ సర్ హెన్రీబ్లాంట్ గారు తమ జిల్లాకు విచ్చేయుదురను భవంతిని పురస్కరించుకొని గుంటూరు మండల సభవారు ఈనెల 10 తేదీని రైతులలో నొక రైతుల సభను సమావేశ పఱచిరి. ఇరవై నీటిపాటుదల పద్ధతిలో గల యిబ్బందులను లోపములను తెల్పడిచి వారిని సరరించఁ జేయుటయే సభోద్దేశము. రైవారి క్షేదర వీ. వీ. నుబ్రహ్మణ్య కాస్త్రీ గారగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. వ్యవధి స్వల్పమైనను 700 మంది రైతులు వెన్వెంటి సమావేశమగుటయే వారు పెక్కు నికట్టులకు పాల్పడి యున్నారనుటకు నిదర్శము. సభకు వీ. నువులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు పంచములు అన్ని జాతులవారును వచ్చియుండిరి. మంచి వ్యవసాయపు దినములలో నింతమంది వచ్చుట యందటకు నాశ్చర్యముగ నుండెను. వక్తలలో ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరు లట్టురుగారిని తల పెట్టినవారు లేరు. వీరు బదలాయించబడునెడల రైతులందఱును మిక్కిలి సంతసించుటలు అన్నది. సభోద్దేశమునకు తగిన తీర్మానము లనేక మేకగ్రీవముగా సంగీకరించబడెను.

దేశీయ మహా సభ:—పద్మతులలో గూడ సభను కత్తులవాకిని వాస్తవమైంభేర్ల మున్నదని మేము తెలంపము. చెప్పెడి విషయమును నొక్కిచెప్పటలో మాత్రమే భేదము గానించుచున్నది. అలహాబాదు కన్వెంషను వా రేగృహతిక కాన్స్టిట్యూషనులో కొన్ని ప్రధానమైన మార్పులు చేసిననే కాని తాము చేరమని నేటుపడినవారు కొరకున్న మాట కత్తమే మార్పులు లేకుండ ఆ కాన్స్టిట్యూషనును వారంగిక రించుటకు సిద్ధముగా నున్నయెడల, వివాదమున కవసరమే లేదు. అంతమంది సభ్యుల కాన్స్టిట్యూషను సంగీకరించుట కనిష్ఠముగా నన్ను సందర్భములో కాంగ్రెసేమి చేయవలయు నననదియే ప్రకృతసమస్య. కాంగ్రెసేమియు చేయఁ గూడదని చెప్పట ములభమ. తాకేమియు చేయవండునెడల, కాంగ్రెసు ఇప్పటి యొకమత్యభివమును కాశ్యతపఱచి, దేశమందలి

కొంతభాగమునకుమాత్రమే పాతిభిక్షము వహించిన దగును. ఆసంగతము గాకుండ మేము చెప్పట కనువుపడునని, కాంగ్రెసు, తనయందు ప్రస్తుతము కొంతగానున్న శక్తి సామర్థ్యములు గలవారి ననేకులతో జోక్యము లేదగును. కాంగ్రెసునామ రూపములను న ౪౦ ప ౦ జేసెడి యు పాయమున్న వో, ఈ భయకత్తులను సమాధాన పఱచుట కికారణముకూడ చాలదనుమాట స్పష్టమే. అనుభవ పూర్వకముగా నుభయకత్తులవారును వివేసలై వారసయు నూక్తవర్గ తిరిగి జరగుట కవకాశములేదనియు విశ్వసించి యున్నాము. కనుకనే, ఆనాశ్యమైక యభిప్రాయములేమండ సమాధానము జరగవలయునని మేముతురపముచున్నాము. అని పంజాబీపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

గయక్యారుగారికి విందు:—కడవికి 10-క రైల్వేవారి తిరువేంద్రము స్త్రీలందఱును టవును విక్టోరియా జూబిలీపంజులో సమావేశమై ఘనతపహించిన బహుదామహారాజుగారి కొక స్వాగత పత్రమును సన్మానపూర్వకముగ నొసంగిరి. ఆ సాయంకాలము 8-45 గంటలకు బహుదామహారాజవంతులు తిరువాన్కూరు మహారాజుగారి నవీన బాలికా పాఠశాలకు సందర్శించిరి. సువాన్కూరు మహారాజవంతులును, ఉభయరాష్ట్రీయల యమాత్యశ్రేణులును, తిరువాన్కూరు విద్యాకాఖాధికారులును, బహుదా కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులును కూడ ఆసమయమునకు వచ్చి యుండిరి. విద్యాశ్రేణుల గీతనృత్యాదుల నతిథుల నాహ్లాదింపఁజేసిరి. ప్రసంగితాత్యక్తులకు పాట యభినయ పూర్వకముగ పాడబడెను. శ్యామలా దండకును పరిపంబడెను. కోలాటము వేయబడెను. మళయాళ నాట్యసృష్ట్యము చేయబడెను. తిరువాన్కూరు బహుదా యింగ్లీషు దేశీయ గీతముల పఠకముతో విందు ముగింపబడెను. ఘనతపహించిన గయక్యారు గారు దేశీయ క్రీడావిద్యదులను నిలవఁబెట్టలేనని విద్యాశ్రీనులకు పదే ౪౦ చిరి. పాఠశాల విజయ ప్రదము గ జరగవలెనని యాశీర్వాదించుచు దివ్యముగా జరిగిన విందునుగూర్చి తమ సంతసమును వ్యక్తీకరించిరి. తరువాత నానాడు శ్రీవాం కాతిస్వధరమున విందు జరగెను. తిరువాన్కూరు మహారాజు గారును బ్రిటిషు రెసిడెంటును, చాలమంది ముూరోపియనులను పట్టణమునందలి ప్రధాన స్వదేశోద్యోగులును విచ్చేసియుండిరి. ౧౮-౪ తేదీ మధ్యాహ్నము శ్రీ బహుదామహారాజవంతులు కన్యాశుమార్త్య గ్రమునుండి మరలిచ్చేసిరి. దివాను కృష్ణన్నాయకుగారు శ్రీవారికి స్వాగతమొసంగి సుమహాములచే వారి నలంకరించిరి. ఆ సాయంకాలము దివాన్ బహుదా నాగమయ్య గారు బహుదావారు వివచూధకాపు గారికి తోటలించుగానించిరి.

ఆంధ్రవనతి గృహము.
ఆంధ్రవనతి గృహము తిరిగి పూసమల్లి కోట్ల నందున్న జము విల్లయకు గృహమునందు జూలై 8వ తేదీనుండియు ప్రాంభింపబడినది. చేదలదిక తెలుగు విద్యార్థులు వెంటనే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలయు.
ఆంధ్రవనతి గృహము
C/o ఆంధ్రపత్రిక 7 తంబుకెట్టివీధి, మదరాసు.

The Fascinating Perfume
OTTO DILBAHAR (REGD)
అందరి మనస్సును రమించజేయు
ఆటో దిల్ బహారు

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందుగట్టి ఆపూర్వవాసనమును కలదు. ఆలోకహాలో సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బొత్తుగాలేదు చేతిరుద్దలోగాని చొక్కాను నైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచివెంటట ఒక నందనవనము మధ్యనామలై మౌనత సుఖమున వాసనను ఆకళవించ వచ్చునో అంతఆకళవించును. ఇతర వాసనలు యేమేయుండినా యీ ఆటోదిల్ బహారు యొక్కవాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవిషయే ఒకబుడ్డికి వ్రాసివ్రంపును.

వెల 1/2 డ్రాము 1-కి రూ. 0.8-0	} వి.పి. చార్జీ రూ. 0.4-0 ప్రత్యేకము.
,, 1 డ్రాము 1-కి ,, 0.12-0	
,, 1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2.0-0	

బ్రిట్టోదిల్బహారు సుగంధకార్పూ ఒకటికి వెల 0.1-0.0.

వీటినితీయవచ్చును బ్రిట్టోదిల్బహారు సేకును పరిశీలించి తీయవలెను. ఈసుగంధ ద్రవ్యములు ప్రతి మహారునకు గొప్పగొప్ప సేకులకు దుకాణములలో దొరుకును. అట్లు దొరకనియెడల సోలోవిజెంటు సోలో విజెంటు:—ఆటోదిల్ బహారు డ్రగ్ అన్ కెమిక్ కంపెనీ, నెం 158 జూమూమునీరు, బొంబాయి.

మద్రాసు ఏజెంట్:—మేతా పునఃపత్రిక మూర్తి, నెం 29, నైనబజార్ కోడ్, పూలంగడిసమీపం, మద్రాసు.

విరాళము విషయము.

[స్వకీయ విలేఖకు నియోజ్యులకు]

అశ్రావ్యుల ఇందుకభిముఖముగాను ఎన్నడునును. రావుసాహెబుగారి వేరకటరామయ్యగారి వలన:-

నన్ను ఎవరును ఉంచుకొనలేదు. నాకనర సామ్యుచ్చే దళా వారిలో పోయెను. రాజాగారికిర నేను దానిని. నాకుకలెత్తుటతో కూడ నెలకు 7 రూపాయలు ముట్టును. నాఅన్న, తల్లి నాయుటిలోనే ఉండెను. నాన బిడ్డలులేరు. కొవ్వాయి పెద్దదాని. అది పనిచేయును. కొటలో నున్నవారందరు దానిని గారవించెనని నేను చెప్పినట్లు జ్ఞాపకము లేదు. రాజాగారి ముట్టులు, అతిథులు దానిని కందరికిని సుమారు నాలుగు రూపాయల విలువగల బట్టలు బహు మతులుగా యిచ్చుటకును. కొవ్వాయికి కొంచెము నామ్యుగా నిచ్చెదను. ఒకటి, రెండవ ముద్దాయిలు బట్టలకొనబడినవార నేనుపట్టుకొన బడితిని. విషయమెట్టిదనెనవార జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నన్ను పూర్వము విచారించినది నే నెప్పబాటు. నేను మొట్టమొదట నేను విషయము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు, తరువాత కాకినాడ కమిటింగు మేజిస్ట్రేటులయెదుటను, తరువాత యిప్పుడు నెడుచున్నాను తప్పు యితరులలో మాటలాడలేదు. ఈకేసువిషయము మా అమ్మతో నేనేయున్నా జెప్పలేదు. మొదటి రెండవ ముద్దాయిలు పట్టుకొనబడిన వారముగోజులకు నేను పట్టుకొనబడితిని నేను క్రిందికొద్దలో చెప్పియుండలేదు. మేజిస్ట్రేటుగా యెదుట "మాదన ముద్దాయి కితారామస్వామిగారి దివ్యులవద్దకు వెళ్లెదను పదండి" అని నేను చెప్పినట్లు జ్ఞాపకములేదు. పురూషుడు జైళ్లకముందు బండి వారపట్టెట్లును జూచుచుండెడి దాసు. వారిపేరు నాకు తెలియదు. నాకు పితామహుని గామ్యులను నాకు తెలియదు. మేము పురూషుడు బండియొక పోలయమున నేనుకొనలేదు. బండ్లు కొట దర్వాజా వద్ద దొరకును. మార్కెటు నాయుటి నుండికమ్మ మార్కెటులో కలదు మార్కెటు నాయుటికి దగ్గర. రెండుమునుబట్టు కొట దర్వాజావద్ద నుండెను గాని బండ్ల వాండ్రుల లేరు. ఇప్పుడు బండ్లు దొరకుటచేత మార్కెటువద్ద మేము యత్నించలేదు. మార్కెటు మొదలు కొట దర్వాజావరకును పావుములు దూరమును. కొట దర్వాజా వద్ద యెవరును లేనందున మేము కొవ్వాయి యింటికి వెళ్లితిమి. ఎరుకగా కొట దర్వాజావద్ద కేరీనయినపాటి బండిని తెప్పించుట. కొట దర్వాజా కొవ్వాయి యింటికి దగ్గర. కొవ్వాయి కుటికి వెళ్లకొకట నే గుంటు చప్పుకునింటిమి. మాకు బండి దొరకను. గుంటు చప్పుకు విషగానే రామాయమ్మ బండిని కురిచ్చెను. కాన బండికము మేము మనుష్యుని పంపలేదు. మొదటి ముద్దాయి యింటి తలుపు ఎవరుచేసినది, లేక ఎవరుగా పోయింది నేనెవరి నాకు గుర్తులేదు. పురూషుడు పితామహుడు మేము బయలుదేరిన తరువాత మాటలాడలేదు.

నాకురాజాగారి బిడ్డలన ముట్టు. విషయము తీసికొని మేము కమ్మమర్పులకు నాకు దుఃఖముకల్గినది. ఆదికమున మాదన ముద్దాయి మార్కెట్ దుమ్మడి యియిన నొసంగలేదు. నాకీవిషయము దుఃఖమున్నును హత్యను నేనాన ప్రయత్నించలేదు. ఎదు కనగా 1వ 2వ ముద్దాయిల బలవంతము వలనను, డబ్బు దొరకునకు ఆకలి వలనను. నేను కొవ్వాయి యింటికి వెళ్లమండగా, నొకసారి గెడ్డా సాహెబు పాపమ్మ అచ్చటినుండి తిరిగివచ్చుచుండి నేను పీడితయెదుట వచ్చినది ౧౪వ ముద్దాయిల నడిగితిని. మరలు పురూష కేసుయొక పోలి నా ఆపని ఏమియును దని విచారించుట గెడ్డాసాహెబు, పాపమ్మల వచ్చినది నాకు చెప్పి. పాలలో విషము కలుపుట కింకను తగిన సుయము దొరకలేరని చెప్పి పులితియి వారని. పాపమ్మ, గెడ్డాసాహెబుల కి సుగతి ఎదురు తెలుపబడినదని వారిని నేనుగతెను. విషముపెట్టి విషయము నాకి నేను జ్ఞాపకము తెచ్చివెట్టెదను లేదు. విషమును బాగ్రత్రయించుమని రెండవ ముద్దాయిలో జెప్పరలమున నేనుకొనబడియు లేదు. "పాలలో విషము కలుపు ది నమువరకు సీతారామస్వామిలో జరిగినసాక్షాదమును గురిచిగాని, ఈ విషయమును గురిచిగాని మేముమాటలాడలేదు" అని కమిటింగు మేజిస్ట్రేటు యెదుటజెప్పినట్లు నాకు జ్ఞాపకము లేదు. విషముతెచ్చినది మొదలు పెట్టు దినమువరకు గడచిన నాలుగు దినములలో మొదటిముద్దాయి ననేకపర్యాయములు నేను ప్రతి దినమును జూచుచుండిని. కాని, మేము ముగ్గురముకలిసి మాటలాడినదిలేదు. రెండవముద్దాయి ఉదయము 6 గంటలు మొదలు 1 గంటవరకు అన్నమునండి కొటలోపోవును. రాత్రి 8 గంటలకు తిరిగివచ్చును. అది ఒక్కొక్కప్పుడు కొటలోపరుచును. కాని, సాధారణముగా మేయందరము యింటికి వెళ్లకట్టి వారిమీ, ఆనాలుగు దినములలో నేను 6 గంటలు మొదలు 12వరకు 3 మొదలు చీకటివరకుంతరకు ఉండి ఇంటికి వెళ్లకుంటిని.

ఒంటరిగానున్నప్పుడు ౧౪వ ముద్దాయిల నానాలుగు దినములలో నేనొకడేను. నాకును రహస్యముగా నాతోమాటలాడ యత్నించలేదు. ఈనాలుగుదినములలో విషము పెట్టుటకు మంచి సుయముతో నే నాలోచించలేదు. ఎదుకనగా విషము నాకంటె పెద్దదగు రామమ్మ కీటుబడినది. నాకు ౧౦౦౦ రూపాయలు బహుమతివచ్చునని ఆశయుండెనుగాని హత్యత్వరగా జేయువదలకును తొందరలేకుండెను. పాలలో విషముపెట్టెదని పాలలో ఆదినము పోయియునుంతరము నే నెఱుగను. పాలలోని కలువకునుపప్పుకు చూడరలయునని నాకు కోరిక యుండలేదు. ఆగోజున విషముపెట్టుటకుని నాతోచెప్పబడలేదు గాన రెండవముద్దాయి అదేమిటని నేనడిగితిని పురూషుడు వ్యవహారముచెప్పి ఎరుగో చెప్పకదు, బాగ్రత్రయింపలికెను. మేము ముగ్గుర ముగ్గురు పొయ్యి వద్దకునింటిమి, మొదటి ముద్దాయి కూడ ఈవిషయము బాగ్రత్రయని నాతోజెప్పెను.

నువారములలోకి తలుపులు మూయు కలరు. ఒక తలుపుచేసియున్నది. ఒకటి తీసియున్నది. అప్పుడు రాజాగారి వాకరులు కంటి యింటిలోకి సులభముగా రావచ్చును. అనేకమంది సాధారణముగా వచ్చుచునే పోవుచునే ఉండెను. విషము పోయియును చూడగా తలుపు తెరిచియున్నది. ఎవరయిన ఆసరుయును రావచ్చును.

మొదటి ముద్దాయి నాకోక సుజ్ఞచేసెను తన ముఖమును పళ్లెము కుక ముంచుకొని తరవాత నువారము కుక జూపెను. నేనప్పుడు పాలకు కాదుకలసికరి అడిగిన దేమా అనుకుంటినిగా విషము సుబాధమున సుజ్ఞచేయుచున్నదని నేనుకొనలేదు. పాలలోకలెత్తుట కదిమించి తరుణుని నేనుకొనలేదు. నాకప్పుడు పులేరందున పాలు కాదునుని అడిగినదని అనుకుంటిని. పితామహు మేజిస్ట్రేటుగాని యెదుట ప్రకటించి విషయము నేను చెప్పినది లేదు. నేనప్పుడు పాలకుకాదితినియు, ఎదురు కాదితికగా కొవ్వాయికాదునని నాకును తెల్లినందున ననియు నేను నాకులయిచ్చితిని. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు నడిగిన్నెలో పాలుపోసి ఒక్కగదిలో తెట్టి, పిల్లలకు వియముచ్చుటకు నేను పోతిని. వారెప్పుడు వియలేదనియు నేను చెప్పబాటు. 2 లేక 2½ కు లేచియుండవచ్చును. నానిదిరిచుచున్నప్పుడు గదిలో నే నుంటిని. నాకు నిద్రపట్టలేదు. భయము నన్ను శిథిలముచుండెను.

పాలలో విషముపెట్టెరందుకు నాకు దుఃఖము గావచ్చుదలం గాదు. పాలు పోయియునునని నేనుకొనలేదు. ఎరుకగా నుగతెన్ను పీడియ ముండెను. అతియొకాక అందరియిన అనుమానమును. ఒక్క సందిహములు పడునని దురాశేతను, 1౪ 2౪ ముద్దాయిలయిన నాకుల స్నేహముచేతను ఈ పనికి నే నొడిగట్టితిని.

రాజీగారు పాలరంగును గురిచి నన్నడిగినప్పుడు ఏమా నాకేమియు తెలియకుంటిని. సుగతి బయల్పడుననియు, అందరును అనుమానమునకు బాట్రులగుచుననియు నే నెఱుగుచును. రాజీగారి అనుమానము నాయొక ముగ్గురు నేనుకొనలేదు. రాజీగారు పాలు పాదుమునని. అందులో విషము పెట్టుబడిట్లు నాకు తెలుసును. నేను పాలుతీసికొని వెళ్లిన రాజీగారి గదికుండి వైద్యునికి ప్రియతమము నే చెప్పబాటు. వాటికి మధ్య ఒక తలుపులకు. దూరము ఈ కొద్ది పొడుగంత ఉండవచ్చును. మెకెకలు అటెండెంటు (వైద్యుని) గది లోనికి నేను పాలుతీసికొని వెళ్లినప్పుడు ఎరుకులేదు. నాకు నొకరుతెచ్చెరకు కనుపడలేదు. వైద్యుడు విషమును కుర్చియను నాకు భయముండెను. నేను పాలను పాపాహులమున అనుకరించు ఎదుకనగా ముగ్గురు రాజ్తో పేస్టుకున్నట్టి. అన్ని చేసితిని ఆ అమానము నాయొక పడితిరకు. విషమున్నది తెలియ ఆ అమానమందరియిన పకుకుగా నా ముక్కవాయొక నే పడదని కూడ నే ననుకుంటిని. కేసు కమ్మగొనసొందియు గూడ నేనుకొంటిని. అందులకు అనుమానమును దృఢముగా తలచితిని. పాలువైద్యుని కొప్పుకెప్పబడికని రాజీగారిలో జెప్పినతరువాత, నా ముగ్గురైన నేను కొవ్వాయి యింటికి వెళ్లితిని. ఎరుకగా నన్ను భయమియిచుండెను. రాజీగారు పాలెచ్చెర కాదిని అడిగి. కాదిని నేనే అనుటచేత తొందర నాకెన్నగగా గలిగెను. విషముపెట్టెనని నేని నాయొక ప్రయోమరని నాకు భయము పుట్టెను. నేను పాలను పాపాహునిక యెవల రాళ్లు పరిశ్రమము చెప్ప

పట్టుమునకు పంపెదరని నే ననుకొనలేదు. నేను వైద్యుడు వెంటడి ఉన్నాడనే అనుకొంటిని. రాజాగారి పిన తల్లిగారు పచ్చిను ఆమమ్మ తావుకు పాలు కాదుకలసి తావుకు 9 లేక 10 గజముల దూరముండవచ్చును. నేను పాలను కాదుకలసి తీసికొని వెళ్లినప్పుడు ఆట సాగుచుండెను. పాలను గాది తీసికొని వెళ్లినప్పుడు పుష్పగిరి పచ్చిను నెత్తిచేయుచుండెను. రాజాగారి పిన తల్లి అచ్చట నామమ్మదని మొదటి రెండవ ముద్దాయిలు ఎరిగియున్నారని నాకు తెలియదు. పాలు కాదు ముగ్గురు మేము ముగ్గురముంటిమి. విషము కలుపు పప్పుకు ముగ్గురయిన గని వెట్టియుండితేమా మే మెఱుగము. నేను వైద్యునివద్దకు వెళ్లినప్పుడు రాజీగారు పాలను పోషించుని చెప్పివారని చెప్పితిని. ఆయనగదిలో నెవరయిన గలతేమా నే చూడలేదు. చాలకాల మాయగదిలో నే నుండలేదు. పదిమిమములుంటి నేమా. ఆయన కొంచెమునేపటికి పాలు పోషించెనని ఎప్పుడో అప్పుడే నేను కొటలోనికి వెళ్లితిని వైద్యుడు పాలగిన్నెను నావద్దకుడితీసికొని, మూత తెరిచి, పాలగిన్నెను. తరువాత పాలను పోషించెనని ఆయన అనుమానతప్ప ఇంకేమియున అనానా నాకు జ్ఞాపకములేదు. గడ్డకట్టిన పాలరంగుగూర్చి ఆయన ఏమియున అనిట్లు నాకు గుర్తు లేదు. ఆయనకు దివ్యానుభూతియిందని మొదలు నే నెఱుగుచును. ఒకటి రెండేముట్లు. అగ్రహారములో నొక వైద్యులగలదు. నాకు జబ్బు చేసి నప్పుడచ్చటికి వెళ్లి నే నొక ధమును దీసికొనుచుండెదను. ఈ వైద్యునివద్ద నుండి నేనప్పుడును ముచ్చెపుకొనినట్లు జ్ఞాపకము లేదు ఆ అగ్రహారము వైద్యులు. ఉండివున్న కొనుటయే నాకలవాటు. వైద్యునితో నితరులు వెప్పవయిన నేను మాటలాడలేదు. రాజాగారి పిల్లలతో ఆయనవద్దకు వెళ్లమందు దాసు. నేను వెళ్లమని చెప్పబడి నప్పుడే వెళ్లమంటిని. ఈ వ్యవహారము జరిగిన తరువాత ఆయన నే నెప్పుడుకు కలిసికొనలేదు. విషముపెట్టె కొజుగారి, ఆరాత్రి గారి ఆయన నెప్పుడు నేనొకడేను. నేను దివ్యానుభూతిగా వైద్యుడు పాలలో విషమున్నది చెప్పివాని వింటిని. నాయొంటికుండి నేను తిరిగి వచ్చిన తరువాత రాజీగారు కన్నీటిని కావచ్చుచుండి. బుల్లెట్టు ముగ్గురందర అచ్చట నుండి. ఎదుకమ్మనున్నారని నేనడిగితిని. పాలలో విషము పెట్టుటని వారని. రాజీగారి కమ్మయొకగా మెరవర నేను జెప్పలేదు. నేనేప్పిట్లు జ్ఞాపకములేదు నొంటికుండి వచ్చినప్పుడు నాకులందర వచ్చుటకుండి. మొదటిరెండవముగల బచ్చులనే ఉండిరి. మొదటిముద్దాయి రాజీగారి నాకు పెద్దగారుండెనని నే జెప్పబాటు. మొదటిముద్దాయి (కొవ్వాయి) అప్పుడు ఏమియున్నట్లు నాకుజ్ఞాపకములేదు నేనుమాదికప్పుకు దాసి లేపుచుంటు లేదు అంతయు దెవరయిన నేప్పిలేమా నాకు తెలియదు. రాజీగారు అన్నముతి మేకయొక పోయిన తరువాత నేనింటికిపోతిని. అప్పటికి రాత్రి 8 గంటలయినది.

1-వ 2-వ ముద్దాయిల నేను కొటలకనుకంతర కచ్చటనే యుండిరి. మొదటిముద్దాయి అచ్చటనే నియించెనని నాకు తెలియదు. మరునాడునకు కొటలోనికి నే వెళ్లినప్పుడు మొదటి ముద్దాయి అచ్చటనే ఉండెను. ఇది కొటలోను, దాని యింటిలోని నిదియమందును. ఆరాత్రికమ్మ పకుకొనమని రాజీగారు మొదటిముద్దాయి నడిగినట్లు నాకు తెలియదు. సాధుకాల ముగ్గురులకు నేను కొటను తిరిగి వచ్చితిని. 6 గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకు (రెండుగుంటలలో) 1-వ 2-వ ముద్దాయిలతో మాటలాడుట నేను యత్నించలేదు. ఎరుకమే మే ముగ్గురులకుకలదు. వారిని కలిసికొన ముందును కూడ నే ననుకొనలేదు. ఆగోజు మొదలు మేము పట్టుకొన బడినదినము వరకును వారిని కొటలో నేను చూచుచుండు దాసు. మా మాపరుల చేసికొనుచును నాకు నానా రహస్యముగా మాటలాడ రుమున నేను ప్రయత్నించలేదు. విషము పెట్టె దివ్యుల సామకాలము 4-వ గంటల వచ్చు 1౪ ముద్దాయిల నేనుమాట మాటలాడితిని నేను పితామహు మేజిస్ట్రేటుగా వద్ద వెళ్లెట్లు జ్ఞాపకము లేదు.

ఉండునాలో వచ్చెప్పుడు మాకు వెట్టికొని పొడిపట్టు. అవెదాసి. ఉండునాలో 8 మందిరకు దాసిలు గలరు. రాజీ రామాయమ్మగారు గాని పాపమ్మలకు నిష్టము. ఇంకొక పాపమ్మ అచ్చటలేరు పాపమ్మల నేను కుర్చిందగలరు. (ఇచ్చటపాపమ్మల ఇయముల కొద్దిగలర్చితిని.) ఈవెయు ముగ్గురులకు మేము ఉండునాలో వెట్టికప్పుడు మును వడ్డియమందు. పాపమ్మ జూవానికిగాని కిచ్చురాలయి నప్పుటికి అప్పుడు వడ్డియమందును. మాదన ముద్దాయికి చాలమంది బిడ్డలుండి. ఇంక సుఖ్యు అని నాకు తెలియదు. కాని 5 గుర మగబిడ్డలు, 3 మూతుల్లు ఉండియుండవచ్చును.

నేను మాదాదా ముద్దాయి సోదరుడగు వెంకట్రమణయ్య గారి నెరుగుదును గాని ముద్దాయి సోదరులలో నొకరగు లేడు. వాడెవ్వరగునో నే నెరుగను. వెంకట్రమణయ్యగారు 3 వ ముద్దాయికి తల్లిదండ్రులకు వారందఱొకటే నీవని నిండుచున్నాడు. వెంకట్రమణయ్యగారి కుమార్తెలలో నొక కుమార్తెను నే నెరుగుదును. ఆమెకు చాలయంది బిడ్డలు గలరు. కాని, ఎందులో నాకు నీవేమియు. మాదాదా ముద్దాయి యింటిలో చాలామంది బిడ్డలు చూచియు నాకు జ్ఞాపకములేదు. కాని, 4 నుకో ఎందులో ఉన్నట్లు జ్ఞాపకము నేరచట కూర్చుండి యున్నాను. అది 1908 లో ఇ న నెన్ క్త రు గారి నెరుగుదును. అప్పు డి నీవేమియు తీసికొని వెళ్లి కోట్లో వెళ్తి. అక్కడ నాకు మా గ్రామమునుండి వెళ్లిన నాడు రాత్రి నిద్రపోయి నెన్ క్త రు గారు నన్నడిగిరి. తరువాత మరల నెన్నడు నన్ను కలెదను.

కాకినాడలో ప్రియ గారున్న ఎం. ఆచార్యరామయ్య గారిని నే నెరుగను. డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట నేను నాన్న ముద్దయ్యను కొందరు ప్రియ లచట నుండి. కాని నాలో ఎం. ఆచార్యరామయ్యగారు ఫలానా వారని నేనెరుగను. నాకు ఫిర్యాదీల వత్తుచు నా చెవలో ముద్దాయిల వత్తుచు నా చెవలో తెలియదు. నేని 2 రోజులనుండియు సర్కిలు ఇన నెన్ క్త రు గారి వలలో నున్నాను. నేనన్న ఇల్లు రాజా గారిదని నాకు తెలియదు. 18-7-15 వ తేదీ రాత్రి ఎం. ఆచార్యరామయ్యగారు దగ్గరకువచ్చి ఈ నేనువిషయమే నా కేమియు వ్రాసినట్లు తెలుసు.

అన్నయ్యగారు చెప్పిన క్రానుపరీక్ష.

విశాఖము వచ్చి తరువాత 18 నెలలలోను నేను మరి కొంతమందితో నున్నాను 10 సార్లు ఉండునా వెళ్లితిని పుష్పగంధమును పట్టుకొనిన విశాఖము వచ్చినవారితో ఎన్నడును వెళ్లలేదు. కొవ్వాయిలో గల్పిస్తే హనుచేతను భవా శచేతను నే నీవని భావించుచు నేను కంగీకరించితిని. 1, 2, ముద్దాయిలు నానుండి కచ్చినప్పుడు 3 వ ముద్దాయి ఏమైనా వ్రాసినాడని నాకు అని నేను వారిననుగలేదు. నేను ఉండునా వెళ్లినప్పుడు రాత్రికి తిరిగి ఇంటికి వచ్చెదనని నేను నాకెవ్వరితో వెళ్లితిని. నేను మరల నిం టికి వచ్చిన తరువాత నిద్ర పోయితిని. అది నిద్ర పోయితిని న నా మె అడుగలేదు. నేని చెప్పలేదు 1, 2 ముద్దాయి లిద్దరు నొక ఇంటిలోనే యున్నారని నేను పితావురములో సబుమేజిస్ట్రేటుగారిచేయటం నేనెన్నప్పుడొకడు నిచ్చిన వాజ్మూలములో చెప్పలేదు. నన్ను విషమును గూర్చి యొక్క ప్రశ్న మాత్రమే అడిగి నేను దానికి సమాధానము చెప్పితిని. రాజు గారును రాణిగారును నదిలో నున్నప్పుడు నా ఈడుగల వానిలు లోలోకి వెళ్లరు. నువ్వనుభవి, పద్మిని, మందారమాల, రమణమ్మ, కమలకేత్ర అను వానిలు నాకన్న చిన్నవాండు గాని వారి ద్రాక్షావలికి వెళ్లుదురు. పిండ్రందరు నా కన్న చిన్నవాండు. పిండ్రందరును రజనలలెరి. వారిద వయసు నేను కంటే చిన్నది. రాజాగారు రాణిగారు గదిలో నుండునా కొవ్వాయిలో ఉంటే వెళ్లను. 3 వ ముద్దాయిగారు నచటనుంచినపుడు నాతో గాదు అందరితోనుండ నేను రాజాగారు వద్దకు తెచ్చెదనని చెప్పెను విషము పాలలో చేయగానే పాలకు నీలిరంగు వచ్చెనని మేము ముద్దయ్యగారి దగ్గరనే యున్నాము గాననే వారం గుసగుస తక్కువ వాండ్రతో చెప్పలేదు పాలు మొంట గిన్నెకు లోతుగానుండెను. పాలుపొంగినపుడు నేను ఆ రంగును చూచితిని తరువాత నే నాగిన్నెను వాటిలోనుండి దింపితిని. 1, 2 ముద్దాయి లారంగును చూచిరోలేదో నేను చెప్పలేదు. ఆమె మానము నామీదను మాయందరిమీదను మాదా కలుగునో నేను తెలియలేదు.

నాకుండునా నగలున్నవి. వాని వెల 3-4 వందల అంకులు. కొవ్వాయి కి న గలున్నవి. ఎన్ని వేల రూపాయల విలువ గలవో నాకు తెలియదు. చిత్రాదేవిగారు దింపియింపియుట నేనును కొవ్వాయియు రామయ్యగారు కంటే వెళ్లెదమంటిని. ఈరీతిగా విశాఖము వచ్చినవారిలో నేను 2 వ సార్లు వెళ్లితిని. చిత్రాదేవి రాణిగారు దింపియింపినవారితో విశాఖము కలుగకమునుపు వెళ్లెదమంటిని. పావులు వెళ్లితిని. ఒక సారి నా కెవ్వరితో నాతో వచ్చినది. మేము మాభాగముల నా కెవ్వరైనా బామున ర గంటలకు తెలుపేరి వెళ్లి పామునాకు 3 గంటలకు మరలవచ్చుచుండును. నామామ 1908 లో అక్కడ మాపాము ఉండునా రాణిగారి

అద్దె యిమ్మని తమ దాసీలతో చెప్పటయు వారిమ్మలయు వాడుక ఆ పప్పుడ పప్పుడా సాము నా కే ఇచ్చుటయు నేను బండ్లివాండ్రో కిచ్చుటయు మాడ గలదు అటుల వెళ్లినపుడు చది భోజనమును మధ్యాహ్న భోజనమును గూడ ఆచటనే చేయుచుండుటకలదు. విషము ఇచ్చుటకుటకు వారమురోజులకు పూర్వము నేను నాకెల్లియు వెళ్లితిని. మేమప్పదోక ఒంటెద్రుబండి నెక్కి వెళ్లితిని. ఆ బండివానిచేత అప్పలస్వామి. ఆరెబండి మా పిధిలోనే యుండును.

మాదాదా ముద్దాయి ఆరుగుమీద కూర్చొని నేను చెప్పితిని పితావురము సబుమేజిస్ట్రేటుగారు నన్ను విచారణచేసినపుడు నే నీ సంగతిని చెప్పికోలేదో నాకు జ్ఞాపకములేదు అవ ముద్దాయి వెళ్లి 3 వ ముద్దాయితో మాట్లాడి వచ్చి 3 వ ముద్దాయిని పిలిచినదని నేను పితావురము మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట చెప్పియు నాకు జ్ఞాపకము లేదు. (నేరము నొప్పుకొనుచు ఇచ్చిన వాజ్మూలములోని చీ వాల్లును ఈ సాక్షికి చూపిరి. ఆ చీవాలలో నేనదే అని సాక్షి యెప్పుకొనెను.) ఈ వాజ్మూలము పుచ్చుకొనబడినపు డచట నేను మేజిస్ట్రేటు గారును పోలీసు ఇంస్పెక్టరుగారును ఉంటిని. అప్పుడు సాయంకాలము 6 గంటలైనది. కొద్దిగానే వాజ్మూల మిచ్చి తిని. కాని ప్రియలు నన్ను చటికి తీసికొని వెళ్లిరి. అప్పుడు సరిగ 6 గంటలైనదో లేదో నాకు తెలియదు గాని నేను దీపములు వెలిగించుటకు వేళయిండు సాక్ష్యమిచ్చితిని. అచటనే నెంత నేపుంటిరో నాకు తెలియదు. నేను చాచుకాలముండలేదు. నేను రాజాగారి బావమరిది సోములుగారి నెరుగుదును. నేను వైదులలోనుండగా ఆయన నా దగ్గరకు రాలేదు. నేను వెద్ద కొట్లోనాక కొజుంటిని నేను పితావురము మేజిస్ట్రేటుగారి ఎదుట వాజ్మూల మిచ్చిన తరువాత నన్ను కొట్లో వెట్టిరి. నేనా వెద్ద కొట్లోనుండగా మేజిస్ట్రేటుగారు వచ్చిచూచి సోములు గారితో నీవేమైన మాట్లాడదనా అని నన్ను అడిగి నే నేమి యును మాట్లాడవలసినది లేదని చెప్పితిని. నేను ముఖ్యముగా మాట్లాడవలసిన దేమియునులేదు. మేజిస్ట్రేటుగారి ప్రశ్న మాత్రమేగి వెళ్లిపోయిరి. సోములుగారు నన్ను మాడగోరా అని నేనాయన ననుగలేదు. మేజిస్ట్రేటుగారి ఎదుట నేను మొదటి వాజ్మూల మిచ్చిన తరువాత నెంతనేపటికిది బరిగి నదో నాకు జ్ఞాపకములేదుగాని నేనా వాజ్మూలమిచ్చుటకు పూర్వమే జరిగినది.

మేము ఉండునా వెళ్లి మేమచట చది అన్నము తిను చున్నప్పుడు బుల్లెమ్మగారు రామాయమ్మ రాణిగారు అచట నుండెను. వారచటనుండుట మామూలులేదు. మేము చది అన్నము తిన్నతరువాతనే బుల్లెమ్మగారిని రామాయమ్మ రాణిగారిని చూచితిమి. మేమచట నొక గంటనేపుండి వారిలో మాటలాడితిమి. మేము రామాయమ్మగారిగదిలోకి వెళ్లి అచ్చట వారితో నొక గంటనేపు మాట్లాడి పిమ్మట వెలుపలకు వచ్చి తిమి. వారు వెలుపలకు వెళ్లేదు. గదిలోనే యుండిరి. రామాయమ్మ రాణిగారును బుల్లెమ్మగారును ఉన్న గదిలోనే 3 వ ముద్దాయి వచ్చెను. 3 వ ముద్దాయి రామాయమ్మ రాణిగారిని నీవు మందు (విషము) తీసుకొంటివా అని అమాట యొక్కటి మాత్రమే అడిగి వెళ్లిపోయెను. మమ్మల నెందుకు పిలిపించితిని మే మెవ్వరమును రామాయమ్మ గారిని బుల్లెమ్మగారిని గాని అడుగలేదు. నే నా గదిలోనుండి చది అన్నమును తినుటకు వెళ్ళిన పిమ్మట మరల మేము పితావురమునకు వెళ్ళు లోపల నేను బుల్లెమ్మ గారిని చూడలేదు. రామాయమ్మ రాణిగారిని మాత్రము చూచి ఆమెవద్ద కలపు పుచ్చుకొంటిని. అప్పుడు 3 వ ముద్దాయి అచట నుండలేదు. ఆమె నాతోగాని కొవ్వాయిలోగాని ఏమియును చెప్పలేదు. 3 వ ముద్దాయి మాతో మాటలాడి నప్పు డామె తన గదిలోనే యుండెను. నేను మరకొన్ని సార్లు ఉండునా వెళ్ళితిని. నేను మేమలతతోను అప్పలమ్మతోను వెళ్ళితిని. వాండ్రు దాసీలు గారు. వారిలో నొకయమె యొక నాకరు భార. ఆమె సుసారి. రెండవది ప్రకాశంగారివద్ద నాకరుగా వెనుక నుండెనుగాని ఇప్పుడామె మానుకొన్నది. తక్కినదాసీలందరి తోపాటు వాండ్రుమాడగోండునాకు వెళ్లుటలదు. వాండ్రుకు గూడ బహుమతు లియ్యబడెనని వింటిగాని ఎప్పుడెప్పుడె నో నేను చూడలేదు. నేను వెళ్లినప్పుడెల్ల నాకు బహు మతులను వారియ్య లేదు. అప్పు డప్పు డిచ్చిరి. చిత్రాదేవి రాణిగారు పోయినతరువాత నాకు బహుమతులవల 1910 లో రూపాయలు ముట్టినవి.

ఉండునాలో మేము చాచులోనుంటిమి. మాంబ్రక్క- మన్న గదిలోకి అవ ముద్దాయి రామమ్మ 3 వ ముద్దాయి కొవ్వాయిని తీసికొని వెళ్లినది. 3 వ ముద్దాయిని చూచుటకు అవ ముద్దాయి ముందొకసారి ఆగదిలోకి వెళ్లెను. ఆప్పుడు 3 వ ముద్దాయి నాదగ్గరనే కూర్చుండెను. అవ ముద్దాయి 3 వ ముద్దాయి దగ్గరకు వెళ్లినప్పుడు నేను 3 వ ముద్దాయితో మాటలాడుటలేదు. అవ ముద్దాయి మాంబ్రాకికచ్చి 3 వ ముద్దాయిని గదిలోనికి తీసికొని వెళ్లినది. కొవ్వాయి రా అనిపింది తీసుకొని వెళ్లినది. నేనప్పుడు 3 వ ముద్దాయితో మాటలాడలేదు. అవ ముద్దాయి 3 వ ముద్దాయిని పిలిచిపుడు వాడుకన్న విడచి వెళ్ళుచున్న నేను మాటలాడలేదు. నేనచటనే కూర్చుండి ఒక్కరితనుఉంటిని. తరువాత వాండ్రిద్దరును మాంబ్రాకి వచ్చి భోజనముచేసిరి. నేనావిషయమును గూర్చి గాని మీరేమి చెప్పకొనచున్నారని గాని వాండ్ర ననుగలేదు. ఆగది మాంబ్రా ప్రక్కగది. మేము కూర్చున్న వోటికి 1, 2 గజములదూరము చాలదగ్గర అది మాంబ్రా ఇదిగది.

3 వ ముద్దాయి నీసాను 2 వ ముద్దాయికిచ్చెను. అది దానిని ఒడిలో వెట్టుకొనెను. దాని నది నాకు చూపలేదు. తరువాత మేము ప్రయాణము చేసితిమి. 3 వ ముద్దాయి బండిని తెప్పించుటకు వెళ్లెను. అప్పుడు మేము రామాయమ్మ రాణిగారివద్ద సెలవుపుచ్చుకొంటిమి. 3 వ ముద్దాయి వెళ్లిన తరువాత నాకును 3 వ ముద్దాయిలకును సంభాషణజరిగినది. మాలో మేము ముగ్గురము సంభాషించితిమి. పాలుకాగుచుండగా వానిలో నీమందు (విషము) వేయవచ్చునో పాలలో కలసిపోదు కాబోలునని మేమునుకొంటిమి. మాలోనిమాటలవర నిరో నాకు జ్ఞాపకములేదు. పితావురము మేజిస్ట్రేటు గారి ఎదుట నేను ఒప్పుటలవాజ్మూలము నిచ్చినప్పు డిసంగతి చెప్ప లేదు. కాకినాడలో ఈ కేసును జడ్జికోర్టుకు పంపిన మేజిస్ట్రేటు గారి యెదుట నేని సంగతి చెప్పలేదు. (సకేషము)

నిన్న జరిగిన విచారణ

(మా ప్రత్యేక పు విలేఖరుని వద్దనుండి)

రాజమహేంద్రవరము జూలై 15:—నిన్న సాయం కాలము 3-4 గంటలములకు కొద్ది తిరిగి సమావేశమైనది. ఆ ప్రావరు ఇందుకు విచారణ ముగిసిన వెనుక బండివాడు రత్నయ్య విచారించబడెను. రత్నయ్య విచారణతో నాటికే కేసు ముగిసినది.

నేను తిరిగి ఉదయము 10-30 నిమిషములకు కేసు ప్రారంభించబడినది. కొద్ది మందిరమును, వనరాజును మును పటి వలెనే నలులతో నిండిపోయినవి. రావుసాహెబు గంటి నేంకటరామయ్యగారును, ఇ. ఆర్. ఆస్పానమ్మగారును ముద్దాయిల పక్షమున సామర్థ్యముతో పని చేయుచున్నారు. ఆ ప్రావరు ఇందుకు విచారణ తిరిగి కొంతవడి విచారించ బడిన వెనుక ప్రా సిక్యూటరు పక్షపు నాల్గవ సాక్షియగు పోలీసుగారి గంగ రాజు సాక్ష్యమిచ్చెను. తరువాత పితావురము గ్రామంలో ఒక సంవత్సరమునుండి డాక్టరుగ నున్న ఎస్. మూర్త్యురాజు యణరావుగారి విచారణతో నేటికి కేసు ముగిసినది. కేపు తిరిగి విచారణ ప్రారంభ మగును.

దివాను సాక్ష్యము

రాజమహేంద్రవరము జూలై 15:—ఈకోజన పితావురము కేసు విచారణ సాగించిరి ఫిర్యాదీయుల సాక్షులు విచారించబడిరి. దివాను ఇట్లు చెప్పెను- నేను గిన్నె లోపలి భాగము రంగుమారియుండుట చూచినాను. రాజు పాలు ఎం దు చేత రంగుమారి తోడు కొనినట్లున్నది అడిగెను. డాక్టరు వాక్కిలోన కుక్కకు ఆ పాలనునిచ్చుచుండగా చూచినాను. ఆతడుకుక్కచచ్చిపోనన్నదని చెప్పెను. నేనపోయిచూడగా అది చచ్చిపడియుండెను. ఈసంగతి నేనే రాజుతో చెప్పి నాను. డాక్టరు కుక్కను ఏమిచేయలేనని నన్ను అడిగెను. నేను కుక్కను పోస్తుమాలెను (మరకే లేరు) పరితీను బంప మని చెప్పితిని. (క్రానుపరీక్షలో సాక్షి యిట్లు నుడివెను:— “నీసాను, గిన్నెనుమాడ ఎల్వియగారికి చూపించెనే లేదో నాకు జ్ఞాపకములేదు. రెండును సహాయ దివాను వద్ద నుండెను. మరునాడు ఎల్వియ గారితో ఫిర్యాదు చేయుటకు నేను పోతిని. త్రోవలో నేను కొంతమంది రాజావారి స్నేహితులవద్దకు బోతిని. వారు రాజా గారు ఫిర్యాదుచేసిన బాగుండునని వారు నాకు సలహా యిచ్చిరి. తిరిగి ఆ మధ్యాహ్నమున నేను రాజుతోనుండ కాకినాడ వెళ్లితిని” విచారణ సాగుచున్నది.

బెజవాడ తాలూకాబోర్డు క్రింది వధ్యస్థానములు:—వీరికి సంబంధించి చేయబడిన నిబంధనలను కృష్ణా డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారామొందించి యంగీకారము పంపగా ప్రభుత్వమువారు వాని సంగీకరించినారు.

తెలంగాణ ప్రభుత్వం జూలై 15-న యశ్వంతి గారు, బహుశా మహారాజీగారు పరివార్ సమేతులై యశ్వంతిగారు 1960వ క్రాంతిలయకు వెళ్లిరి గౌరవాధ్యక్షుడు 21వరోజున పట్టుబడినా, అతిథిసత్కార మందిరము నుండి వారు బయటపడినట్లుకు కృష్ణం నాయుడు గారు నాకికి బాంబులతో బయటపడిరి. నరుకొందిరుగు మాటలతో గాయకాదు గారును వారి భార్యయు నాయుడుగారికి సందర్శన లప్పందిరి. ఆయన దయచేసి నే తెలుపామన్నాడు. ఇలాంటి వాళ్లు నయకాదు గారికి కాదు భార్యను పట్టించిరి.

కోశావ్యయము మేకెప్పు గారు క్రొత్తయప్పు
లకుగురించి ప్రసంగించుచు యుద్ధసిత్తిని గుఱించి
ఇట్లుచెప్పెను:—“నేను అశుభమును బలుకువా
డనుగాను. కాని ఖనము ప్రస్తుత ఖననము 450
లక్షల రూప్యములు వ్యయముచేయు చుండుట
వలనను ముంతకంటె వ్యయము హెచ్చగుట
వలనను మన దేశాదరుముపై గొప్పభారము
మోపబడిన దనియును నాభారనిర్వహణమునకై
మనము సకల ప్రయత్నములను జేచువలసియుండు
మనియును మన మింక నిగ్రహించలేదు.
మిత్రమండలి వారి సకలసంపదలను యుద్ధమునకై
వినియోగించిన గాని విజయము గలుగజోయి.”
బ్రిటిషుప్రముఖులు యుద్ధారంభమునం దింత గట్టి
గను నిర్భయముగను యుద్ధనిర్వహణ భారమును
వర్ణించిన బ్రిటిషు ప్రజలు మేల్కొని విజయమును
గడించి యుందురు. ఇప్పుడైనను మాకెప్పు గారి
భావమును బ్రిటిషు సామ్రాజ్య వాసులందరును
గమనించెదరు గాత!

అహోరూప జాతై 15:— జన్మనీవేశ్యపు అధిక నిష్ఠి
శేషము. బాగాయు కలికమునకైన కంఠరామున్నది. ప్రబల
నము బలమగుచున్నది. తత్కాంతమున యుద్ధము
న మగియగులదవి డెట్టి తెలిగింపు పులికయొక్క
యూర్పు విలేఖికి అంతర్జాతయ సంబంధము కలిగినట్టి
నీవిషయముల చక్కగా నెరిగిన బాధ్యుని యుద్ధానికి
చెప్పెను.

విశాఖపట్నం

సాక్షిభాగ్యము విశదము.

జూలై 15:—9 వందలముల నుండి స్వల్పముగా పడి తుదికడకువచ్చి ఉత్తమవ్యాపకముగా జూలై 15 వ తేదీన వర్షపాతము తీర్చుచుండెను.

సాక్షిభాగ్యము.

జూలై 15:—జూలై 15 వ తేదీన గ్రామములకు మరణించినవారి, బొంబాయి కర్షక సంఘమువారి కచ్చేరీలన్నియును బొంబాయి యంత్రాధికారుల కంఠమున, బొంబాయి ప్రతి వర్షక సంఘమున ఈ రోజున గౌరవనీయముగా మూయబడినవి.

జూలై 15:—మానసియులకు తెలియజేయుచున్నట్లు గ్రామములకు మరణించినవారి, బొంబాయి కర్షక సంఘమువారి కచ్చేరీలన్నియును బొంబాయి యంత్రాధికారుల కంఠమున, బొంబాయి ప్రతి వర్షక సంఘమున ఈ రోజున గౌరవనీయముగా మూయబడినవి.

బాంక ఆదేశముల మీద దావా.

జూలై 15:—క్రిడిటుబాంకి దివాలాసిన సంవత్సరముల తీర్పుటకు నియమించిన ప్రభుత్వోద్యోగి హైదరాబాద్ నుండి బాంకలకు వచ్చి వాటికి వసూలు చేసిన మిశ్రితగతిమీదను రైసుగతిమీదను దొంగతనములను (కానీ గతము భాగస్వాములకు లాభము క్రింద పంచిపెట్టబడిన 154588 రూపాయలను మేనేజరు బాధ్యతకోసం 18 నెలలకు కేసుకుడిచి వచ్చిన 1800 రూపాయలను, అదా యత్నము క్రింద చెల్లించిన 1800 రూపాయలు వారివలన రాబట్టలేనది దావా చేయబడినది. ఏర్పాటుల ప్రకారము దొంగతనములకు లాభము వచ్చినగతి మేనేజరుకు జీత మియ్య గూడదు. లాభములేదే దొంగ తప్పులను ఆధారము చేసి కొని లాభమున్న ఆదాయపు పన్నును యియ్యబడినది. అని వాది వాదించెను. బాంకి యొక్క చందాలను బట్టి మేము ఆ దావాకు వ్యతిరేకముగా వ్రాసితిమి. అంతిమమున సంకతులు తెలిసినా బాధారములేదు. గాన మేము యీ సాక్షి యియ్య కలగినదే. అని ప్రతి వాదము వాదించిరి. ఈ దావాను న్యాయశాస్త్ర ప్రకారముగా విచారణచేసి వాయిదా వేసిరి.

కలకత్తా

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు కేసు.

జూలై 15:—కేజీరియన్ హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తులకు ఇమాంజురుకు గ్రేవును గాన కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు కేసునందు తీర్పును చేసినట్లు నిర్దిష్టముగా యొకే పేరున ఉద్ధరించెను. 1912 సం॥ నాడు 20 వ తేదీన నాథ పాటిల్లుగారు 14 లక్షల రూపాయలను విశ్వవిద్యాలయమున కిచ్చును రెండు వార్షికములు ప్రాసించెడిది. ఈ దానపట్టాను చెల్లదగినది కావని కోర్టువారు తీర్మానించిన కలసిందలి జుడీషియల్ సాఫ్ట్ వేర్ గానీ యీ కేసునందు పంచి పెట్టుట తప్పుట చేయుట చేయబడిన వెద్దవనప్పు కేసున కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున ప్రతివాదులుగా జేర్చబడిరి. కొన్ని వివాదములలో ఒకటి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున దిద్దవనప్పు యల విమర్శించి నాగ దేశమునందు ప్రకృతిశాస్త్ర, కార్మిక విద్యల విశ్వవిద్యాలయముల నీదానపట్టాలు పుట్టెను. తనకంటే ప్రాసియిల్లు దానపట్టాలు చెల్లనేరవలయు అందు నిరూపించబడిన ఆస్తికై జోక్యము లేదని యీ కోర్టు వారు తీర్మానించిన కలసిందలి వాదకోరెను దానపట్టాలన్నభావమున, విశ్వవిద్యాలయ పట్టము ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయాధికారుల కిచ్చెలియ్యు యుపాయముల విమర్శించుట కట్టి యీ దావాను గలిగియున్నదియు నివేదయముల గూర్చి విచారించిన కేసు న్యాయమూర్తులు దానిపట్టాలు రెండును చెల్లదగినది యన తీర్పులను ఇచ్చియున్నామని మిప్పించిరి.

జూలై 15:—మొన్నను పడమరపు వరదలు.

జూలై 15:—మొన్నను పడమరపు వరదలు ముంబై నుండి వచ్చినవారి మరల అప్పుడే ముంబైకి వరదలు వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు. ముంబై నుండి వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు. ముంబై నుండి వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు. ముంబై నుండి వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు.

జూలై 15:—మొన్నను పడమరపు వరదలు ముంబై నుండి వచ్చినవారి మరల అప్పుడే ముంబైకి వరదలు వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు. ముంబై నుండి వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు. ముంబై నుండి వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు. ముంబై నుండి వచ్చినవారిని ముంబైకి పంపింపదు.

బంగాళాదేశపు నిర్మాణము.

కలకత్తా జూలై 15:—ఈసభ 26 వ తేదీన డెక్కాలో సమావేశమగును. అధికార విభజనము చేయుటకు గాని లేదా సంకేతమున కొన్ని కొన్ని కాసముల సెషన్లుకు సాకర్యముల సేర్పరచుటకు గాని చేయుటకు గూర్చి ఒక బిల్లును మానసియులగు నీట్లును వెల్లువారుపాడుతురు. క్యామగారు తమరిగియు నుడిచిన యంశముల సెషన్లుకు గాను తగిన కార్యములనుసర్పటకు సీసభవారు శ్రీగవర్ధనగారిని కోరుచు న్నారన తీర్మానమును మురేంద్రబాబ్, వెంకటాచారి ప్రతిపాదించురు. చిటగాంగురేవునకు ముంబైకి ద్రవ్యము కొనుటకును దానివిషయమైన ఖర్చులకును తగిన ద్రవ్యమును ఇండియా దొరతనము వారిని శ్రీగవర్ధనగారు కోరుటకై యీసభవారు గవర్నరుగారిని కోరుచున్నామన తీర్మానమును బాబు ఉపేంద్ర లాల్ రాయగారు పరపాదించురు.

సర్వలారెన్సు జే కిచ్చు గారియుర్వోగము.

కలకత్తా జూలై 15:—ఆంధ్రనెలవరకైక సంకేత ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారిని సర్వలారెన్సు జే కిచ్చు గారి యుర్వోగములకు సభిముజేయుమని శ్రీరాజప్రతినిధిగా కిచ్చి దానమును పంపుట ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. 8-9-15 తేదీన కలకత్తా హైకోర్టు మూలమున. ఆ తేదీనే న్యాయమూర్తి గారు తమచేరి విసుకల యును.

నాకహాలి వరదలు.

నాకహాలి జూలై 15:—అత్తయ్య జున్న మరదల జరిగిన సమావేశముయొక్క చర్యరసానుగా శ్రీగవర్ధనగారు చిత్త సహాయముతో రూ 30000 లను సామ్రాజ్యసహాయధికుండి రూ 20000 ను నిచ్చి ప్రజలకోసం సాగుగిరి. ఇదివరకు అప్పుడేయుడి “తక్కవి” బక్కలను సేసి నిప్పుకు తక్కువ నిబంధనలను నిర్దుష్టముగా. ఆరోజుకాకా ప్రజలకు సీ తి హెచ్చుచున్నది. సహాయము పుచ్చు కొన చున్నవారు హెచ్చుచున్నారు. శీతకాలపు వైరు కూడపాడును పోయినది. మొన్నటి వైరువారలకు విత్తములు విడిచిపోయినది. కావున ఇంతవరకుండ ఆకావన నిప్పుకులేదు. అయినను, నిరిటి ధర పెంచుటవలన, నీయేడు అంతగా నిచ్చట పండింపబడలేదు. అందుచేత కర్షకములేక, మార్కెట్టు మందగానవుడి.

అస్సామీలో వరదలు.

కలకత్తా జూలై 15:—కలకత్తా చాలా రోజులు వరకు ఎడతెగక వర్షము కురిసెను. అంతచేసెట్లూళ్ళయి

వెలుగులై పారెను. రోడ్లు జలమీద నీల నీలయెడ. రాకపోకలు చేయుటకు సీతేరు బహుము, పోటలు, గ్రామములు, పల్లపునీడేములు నీటిగుండెరదలు పారెను. ఇల్లు కొట్టుకొని పోయినవారికి తలకాయ గొనుటకు సులభమునగును, వారికి వలసినవస్తువులను సగును తలకేంద్రంవరకే చునో గానుకు భట్టా చార్జీ గారును సహాయము చేసిరి.

అస్సామీలో వరదలు

కొమిల్లా జూలై 15:—అస్సామీలో నిరీరల జల ప్రళయము జరిగిన వర్షములతోనూ, సాదరు సముద్రవిజను చాలభాగమున్ను, నిరీరల సహా బహుమున సముద్రవిజను అంతయు నీటిగుండుగిరి. విశేషప్రళయమును వ్యాపించి కాటకము మిక్కిలి భూములగును.

తొట్టాలను దొంగిలించుట

కలకత్తా జూలై 15:—రథ బల్లరవన బాగుగలతా యాన మందుగును సాహాయంను కొట్టు తలుపులగులగొట్టి దొంగలు 100 డిబ్బా నేటరుగు 80 తొట్టాలను దొంగిలించిరి. ఈవిషయమును గూర్చి అసెస్సో సోలీసువారు విచారణలు సలుపుచున్నారు ఇంకా వార్తలకొనలేదు.

కలకత్తా నోట్ల కేసు.

కలకత్తా జూలై 15:—కొంతవరకు వారి మోసపుడు, టకు కాలికట్టులో నిద్దరు తియ్యలూక తెలివైనట్లుగా ఫలితములేనట్టియు పానోస్యిరి. ఈకేసుకు కాలికట్టు డివి నలో మేజిస్ట్రేటు గారు ఎ సి. ఫ్రైడ్ మాపును గారు నిన్నటి ముసలిచాించిరి. బొంబాయి పేరున కలెక్టర్ కమిషనరుగారిరెండు 5 రూపాయలనోట్లు సగము ముక్కల దీసికొని తక్కినరెండు ముక్కల పోయినవని మిటికి సామ్యము యొక్కోరి. అని ఫిర్యాదీలు తెలియజేసిరి. కా సంతకమున క్రిందట యానోట్లు తాలూకు పీరు పో చెప్పిన ఖండ్ముల నొక గౌరవస్తువగు పార్లమెంటు కచ్చేరిలో నిచ్చి సామ్యము తీరుగా వెల్లెకట్టు క గాకి తెలిసెను. గాన ముద్దా మునిదేకొట్టేయుట చేయబడినది. కమిషనరు గారి కచ్చేరిలో పోచే అంత వారాయనయ్య గారు యచ్. వి. రమ్ ఫర్ద గారితరపున సాక్ష్యమిచ్చెను. 6 సాక్షుల విచారణ అయినది. 29-వ తేదీకి యీకేసు పాడిగింపబడినది.

మోహన బాగన కాల్యుతియాల.

కలకత్తా జూలై 15:—ఈసామంకాలమున దాబు పోసీ మైదానముమీద కాల్యుతియాల జరుగుచుండగా ఎవ రోనలుగురు ఆరగణమరదల 2 జండాకొయ్యలను పీకి అవ తల పారవేసిరి. చెంతనున్న కాన్సేబిలి దానిని చూచి వానిని మందలించుటగా, వాళ్లుబిల్లులను కానునీయివై దిగుబడిరి ఇంతలో అచ్చట ఘాటుకుండిరి కాన్సేబిలిలందరు వచ్చి వాళ్లను పట్టుకొనిపోయిరి. వాళ్లు గలగల పరుగెత్తుకొనిపోయిరి ఆ దులోకోడు రెండు గోమలూనికి మరలుచుండగా అటువై పునుండిచ్చుచున్న సార్వెంటు బక్కింగుహామీ వానిని బట్టు కొనెను. వీనిని దాబుపకాసీ గు డార ము నకు తీసి కొని వచ్చుచుండగా వేల కొల్లడి జనులు సార్వెంటు చుట్టునుమూసి సార్వెంటుకు దానినిక కేకువేయసాగిరి. ఇంత లో సార్వెంటు ఈలవేసెను. వెంటనే గిరిమది కాన్సేబిలి వచ్చిరి. వీరి సాహాయ్యమున పట్టుబడినవారిని గు డార మునరదల దీసికొనిపోయిరి. గు డార మునరదల బోవురకు గుంపు రెండంత లాయెను. అదరుకు వెద్దకేకజనువై మును గు డార మునరదల వచ్చిరి. ఇంతలో గుట్టుపు సార్వెంటులు, ఇంకా 20 మంది కాన్సేబిలిలును వచ్చిరి అయినను గుంపు విడిపోలేదు. అల్లరి ఎక్కువయ్యెను. తుదకు గుట్టుపు సార్వెంటులు గుట్టుకులకు తోలుకొని గుంపువైకిపరుకెత్తి ప్రోవలో చుట్టుముకని పట్టు కొనిరిగాని, గు డార మునకు బోయినతరువాత వానినికదలి వేసిరి.

కలకత్తాకోర్టు ముఖ్యజడ్జి.

జడ్జిను సాందర్భము. కలకత్తా జూలై 15:—ప్రాతజడ్జిగిరితించి, ప్రేమ్ము ముఖప్రతిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—ఈయన సుందరుడును, బలిష్ఠుడైనవాడును ఇంకవరకును అదరియెడల మైత్రభావము కలిగినట్లు కెక్కెను. పూర్వపు జడ్జిను 20 లారెన్సు జంకిన్న గారి సానాను పీరు సోపోయి చెబుగా బనిచేయగలరని

మానా శ జన్మము గ్రీష్మకాలము పరమ వాతావు ఒక మాత్రే హోమములు ప్రవేశించిరి ఇద్దరు నుకల పి వేగోక్తయియును మెంబరులు గానుండి క్రితము కలయును అభివృద్ధిగలిగియుండిరి. 1885 సంవత్సరము వీర వి. ఏ. ఎ. వి. పక్షము జయమునది; 1895 లో వీర ఎ. ఏ. వి. విజయము బుచ్చుకొనిరి. ఇప్పుడు మెంపిలు హోమపుర పక్షము పాటు, ఉత్తర యాత్ర జరిగి. 1895 జనవరి ౧౦ నెలలో హోమపుర మెంబరుగా జేరి, ౧౯౦౩ సం. వరకు బుచ్చుకొను. ౧౯౧౨ లో ఆయనను చెదో ఆయన. రాజ్యాంగ విషయములలో నీయమునానుకూలము ౧౯౦౫ సం. లో కార్మికులకు ప్రతిభిగా నుడుటకు ప్రతిబంధించెను. కాని యిది కొనసాగక పోవుటచే గతించిరి యెండ్లనుండి ఆపివీడి విషయకు ప్రతిభిగా నుండిరి ఈయన కార్యముల క్లుబ్బుకు మెంబరుగా నున్నాడు.

ప్రార్థనా మొక్కిలివారణ.

కృష్ణగర్వము జులై 13:—బుధవారమునాడు సైమన్ కమిషన్ యెంటు ప్రార్థనా మొక్కిలివారణ ఆరంభించి. సాక్షిచారిత్రాపా మెంబరులు వాక్కులు మిద్దిరి:—మిజరిగెనుకు నేన పి కార్యమున నున్నాను. అప్పటి వచ్చిన వెంటనే నా మేల్లుకును ఇతరులకు నాకర్మములు దొమ్మిగాండ్రో గొంపోవడియు చెప్పెను. నేను గ్రహములనున్న పును. క్రాఫ్టగారికొంటి. సాహసోమున తనవార, కపిలజ్ఞిండులనుచేత నుత్తరమును దినాను అనునా దొమ్మిగాండ్రో విషయమునున్న న మామేల్లుకును ఇతరులకు చెప్పినయే. తన దొమ్మిగాండ్రో తెలిక దిగివడిన వస్తువులను

పుణాను సాక్ష్యము:—అదివారమునాడు నేను రహస్యముగా, నాసోదరుడు నాజీముద్దీను వెనకే "మజీ" (కళానీ) గానోపుటను నాను దబ్బుముట్టుకు ఏర్పాటు అయ్యెను తన పోలనమున్నది. భద్రగారు ౧౨ మంది పడవలకు వచ్చిరి. పడవలందును జేరి, మేము మొట్టమొదట సత్యచేరడం జరిగింది. మేము బెల్లానీకి పోవు పరకు, బాబులు కొందరు ఆహారవార్తముల చెప్పిరి. అచ్చటినుండి భారీలనుకును వోలింది. తనవార ఎవరో యొక బాబునచ్చి ముజీబొరకు తేకలు చేసెను. అప్పుడు ఎవరో చాలమంది యొడ్లకు నుండిరి. అప్పుడు బాబులు పడవకు ప్రోయముని ఇతరుల పోలినువారు వచ్చి పడవకు బట్టుకొనిరి. తునాకి శబ్దమీసోది నేను తలూప పడినా తిని బాబులగుడ బెట్టుకొనిరి. వారిని పడవలోనికి తీసుకొనిరి. పడవకు అతలములకు త్రొనుకొనోయిరి. వాలో నాజీముద్దీను బెడంది బాబులు తనగుడ్డుకు, దబ్బుకు దీనుకొని, పడవకు ముంచివేసిరి ముజీబొరక్షిణముగా వెళ్ళి ఒకధాన్యపు పడవనెక్కి, సామంతులకును దోగాచిహ్నులు నకువచ్చిరి. నేను ఇంటికి పోయి సాక్షితునవార ముద్దయును పాషభూషణుని, అనుతోపుని ఆనవాలు పట్టెను. ఫక్తిగద్దీను సాహెబు తనవార సాక్ష్యమిచ్చుచు సాజిభూషణుని, కిటిఫుని ఆనవాలు బట్టెను. తానిదివరకు ముద్దయులను పచ్చా తెలుసులో ఆనవాలు పట్టియు చెప్పెను. అట్లు నాసోదరుడు కాక్టేబిలు ఈసాక్షియొక్క సాక్ష్యమును ధ్వంసపరచి, పోజిభూషణుని ఆనవాలు పట్టెను. బాబు బంకిమ చంద్రనేనుగాను ముద్దయు సరేంద్రనాథ కర్తవ్యముల జూరెనువై విడుదలకొంటు పిటిషనుకు వాఖులచేసిరి. తేపు ఉత్తరపును చెప్పెను. ఇంకా యిద్దరు సాక్షులను బిక్షు చేసిరి ఇంతగా కోర్టు ముగింపబడెను.

లాహోరు

కాటుకాపురు దొమ్మి.

లాహోరు జులై 15:—అప్పటివరకు, ఆఖ్యల తనసోదరుని కాటుకాపురు దొమ్మి కేసులో మొట్టమొదట 14 ముద్దయులను బట్టుకొనిరి. కాని నీవో రికురు. దివరకే విడుదల జేసిరి ఒకడు అప్రూరును పిగ్మాలకు సహాయము చేసెను. మిగతా 13 మంది విడుదల బంధులకు చేసి వేలగొలిపి కిమ్మకుల అన్వేషణ జరిగింది, తెక్కల పోతలనుల సాను చేసినందుకు నేరసాహాయకీని యొక్క కక్షి 7 ఏడ్ల కక్షి-శిక్ష విధింపబడెను. వీరిలో హిందువులు, మహమ్మదీయులు, వీర్యములు కలరు.

లాహోరు జులై 15:—అప్పటివరకు సైమన్ జస్టిస్ యును హోమగురు గురుకుభిప్రతికా సుసాదకును భాయి చంద్రసింకు సాహెబుగారు అర్యసహజములైన తప్పుకు ప్రాతిల ప్రాసించునకు ముద్దయు విధింపబడిన యా ౧౨౦౦ జరిమానావైనను ముద్దయుచేసుకొనిన అప్పిలును ఓర్పుకొని సుసాదకుని విడుదలచేసిరి

లాహోరు కుట్రకేసు

లాహోరు జులై 15:—విన్నవించు కాలిఫ్ ముత్ మత్ రాజ్ గారు నురెమనెసింగువై నేరముచావుకునలము యసంభవమియు, ముద్దయువై సాక్ష్యము అసందగ్ధమైంది యు అసంపూర్తియైందనియు నూచించు తనవారమును ముగిపుచేసెను

ఒక పిషిసింగుకేసునున్నా వాచించుచు, జెయిలు వారగు, గురుకుభిసింగు యొక్క పుత్రు అసంగీకాగ్నా మైన దని న్యాకునాని నిరాకరించెను. నాసరిసింగువై సాక్ష్యము యొక్క అసంపూర్తిని నూచించుచు, ముత్ ముత్ గురుగారు, తన పోతలవై కమిషన్ కరును నేరము మాన దగింత విన్నవమై సాక్ష్యములేదని చెప్పెను కేసుకు ముగించిరి. గజ్జర్ సింగు, ఇందరు సింగు మొదలగు వారిపక్షమున వాచించు ముత్ ముద్దయుల వారెవరు, తనవారమున బలకరుకు అనేక తీర్పులను కనకమరు ముద్దయుల నేరాగోపణకు పిమ్మట తోడినట్లవాడు చర్యలు తనవారమున కనుమారుగా నేన చర్యనూచననియు ఇండియాలో చేసిన తర్వాత నిష్పాధ వాసులు నేరుచేసె ముద్దయులు వారి నిర్బంధవారకాలములో నిరకు ముద్దయుల చే చేయబడిన చర్యలకు బద్ధులకారనియు నుడిచిరి. ఒకడు కుట్రవారిగాని, ముత్ ముత్ కుట్రకపన్నుగాని గాని నిర్ధారణకు పూర్వము, అట్టి కుట్రయొక్క యొడి యుండెననిగాని, తేక, అతడు కుట్రకారులలో నొకడనిగాని స్వతంత్రము సాక్ష్యములకు సృష్టికరింపబడ వలెనని యనేక న్యాకు ప్రమాణముల చూపెను. ఈ నూచన గరన్న మెంటు న్యాకునాని కలక గూడ సమ్యక తింపబడెను. ముద్దయులలో నొక్కడును, అప్రూరుగ నగికి గించబడిన వాడును, సైమన్ కమిషన్ కరులకు అక్రమముగ తీసుచర్యచేసినవాడును అగు ఉప్రూసింగ్ యొక్క సాక్ష్యము సంగీకరించగూడదని. పూరిగాను చెప్పి. తునూ జాగీ కారమును నూర్చిన న్యాకు చట్టము ప్రకారము, డిప్టిగ్టు మేజిస్ట్రేటుగాని, క్రిప్రాకో 338 తే. ప్రకారము నిరుమింపబడిన మాయే మేజిస్ట్రేటుగాని తేక జడ్జికోర్టు వారిగాని యంతల కర్టులము ఈ ప్రత్యేక న్యాకునాని మిడిదీయు కాదనియు న్యాకునాని నుడిచెను

అప్రూరు యొక్క సాక్ష్యమును నూర్చి నూక్షిచించుచు అప్రూరు ధ్వంసపరచిన విషయము అవిశ్వసనీయమనియు, ఉప్రూసింగు నాగ్యులకు ఫిర్యాదిసాక్ష్యములో వివది వెట్టబడిన గాటులకు పూర్తిచేయుటకై చేసిన ప్రయత్నమనియు న్యాకునాని వాచించెను. ఉప్రూసింగు సాక్ష్యమిచ్చిన సందర్భములకు నూర్చి తాను క్రమవిచారణ చేసెదమన్న న్యాకు సభవారు నుడిచిరి. పిమ్మట న్యాకునాని తన కక్షిదారుల యొక్క ప్రతి కేసుకు నూర్చియు నావై ఫిర్యాది నాగ్యులమును నూర్చిన పరిశీలనకు నూర్చియు విచారించ మొదలిడెను. ఇండియాను వెనపలయే నూచపు. కుట్రగాను గజ్జర్ సింగుకును జ్యోత్సుగ్టు సాక్ష్యములేదనియు, అతడు వెళ్ళివట్టు చెప్పుకొనసగ ఆముద్దయు జములలోనుండికపుకు జరిగెననియు, పిషిసింగ్ మై సాక్ష్యము ప్రారంభముకుంచి బలహీనులకు చే యుండెననియు, పురి గారు ములాసింగు నాగ్యులమును తనకక్షి వారకు కనుమారులకు సమ్యయింప యుత్తించెననియు, కుట్రకేసులో ముల్లనిషుకును పిషి సింగుయొక్క మనస్థితిగూర్చి నిర్ధారణచేయుటకు అనుమలముగ సాక్ష్యమిచ్చిన నవాబులనును విరులేదనియు న్యాకునాని నుడిచెను.

ఇందర సింగు ఇండియాలో అరాచకపు టునన్యాకునాని నిమ్మటకువై అమె కాకుండి నిరూపింపబడెనని న్యాకునానియును గ్రంధి చూపించిను, అతని వప్పుల, అతడు నామమాత్రము నకు జెయిలులో నుండినను, పోలీసువారి స్వాధీనులలో నుండినపుడు జరిగినది. కావున అసంగీకాగ్నా మయినదనియు, న్యాకునాని చెప్పెను. పిమ్మట ముద్దయులకును కోర్టుగా వాఖులుకాబడిన సత్పూరిత నాకర్మముల నూచించుచు, అతని కారీర మానసికదౌర్బల్యము తిట్టి. పుత్యములకు ప్రతిపాలములని నిరూపించెను.

అంతట నుకమానాధు కేసుకునుంచి ముచ్చటించుచు ముద్దయుయొక్క నాగ్యులమును తేక నాగ్యులకు కాధారముగ తీసికొనెను అతనిచ్చి. యుగనాధును నూచకపు విషయము నూర్చిని గావనియు విషయమును నూర్చిననియు అతడు చెప్పెను న్యాకులకు వచ్చుములకు అతడు కోర్టుగా చెప్పెట నేచవెననియు. యచ్చపుకేసున నాసంస్కృత వివార్థి ఇండియానుండి వెలిగియు, కొందరు రాజద్రోహులుండి యొకయొకలో తీగినచెప్పనియు, అతడు సానుజాతివారిలో చేరిన నాడనియు, అట్టి సి తి లో ఈ బాంబు పరిశోధన నేరము నతనివై మోపుటయు, అరాచకపు కుట్రములకును న్యామిచుచుండి సమయమున అతడు యింటియొక్క యూరక గూర్పుండెనటయు ముందకుమియు చెప్పెను. మతియు అముద్దయు పిషావరు వంటి దూర్పుప్రదేశముయొక్క యొకగురుకుభి ప్రతితోవెల్లియుండి వారి నచట జూరారుకోర్టులో ప్రాతివెట్టెనుట యసంభవమనుచు ఇం. పి. కోర్టు ౧౨౧౨ (ఏ) తెక్ష నులకు గలభేదమును చెప్పెను ముద్దయు నేరగునని యూహించినను వివర నేర్చును ప్రకారము నిర్ణయించుట సమంజసమని వాచించెను. కోర్టునాని భూలోగాంతరము డాక్టరు ఘజారుద్దీనుగారు వారి పోతలతప్పున వారమును సాచించుచు నిట్లు చెప్పిరి:—లాధీమానా అప్రూరుల నాగ్యులమును సమ్యకగిరట్టులేవు. అప్రూరు ఉప్రూసింగును కోర్టులోనుండి మేము 21 తేదీ తీసికొని వెల్లిరి వాకు తిగి జూను 8 తేదీ, నునాసింగు కోర్టు అందరి అప్రూరుల సాక్ష్యము అయితనవార, చనిపోయిన నులీపురిసింగునాను వచ్చెను పిమ్మట నూచకాని దొమ్మిగాను వీరికి ఆమెకా సూము క్రూర్మములలోని లాగోచి విషయమున నేమియు తెలియకాదు. అట్టివో వీడు మనదేశ మంతల జరిగిన సంగతులకుంచి యిచ్చిన సాక్ష్యములకు తానే తెలిసికొని యిచ్చెట యసంభవము. కావున ఈమాదిరి సాక్ష్యములకును కోర్టువారి నిరాకరించుట తగినదయ్యె యున్నది. నూచి సింగు యొక్క నాగ్యులము కానకానకానాగ్నాగ్నా. మతియు గాని నాగ్యులమును దృఢపరచుటకు నిరూపింపబడిన సాక్ష్యములకును వాని తోడి దొంగలదయ్యెనున్నది. ఈ ప్రకారము అప్రూరుల నాగ్యులములలోని యంతయును పోలీసు వారివారా యొకరిని యొకరికి బెరియుట మంచిది కాదు.

రంభకు దొమ్మి విచారణలో నారాయణసింగుయొక్క సాక్ష్యమును, ఫిర్యాదీయుల సాక్ష్యములలో చూచగా, అదొమ్మి కేసులో, ఒక్కసాక్షి యు ముద్దయులకుతనవాలు పట్టుకుంటు కనుకోవలసియును. ఈ అందర్నమున నొకరినొకరు గుర్తింప వలసియున్నది. కొమ్మిజరిగెట్లు చూచానుగా కనుపరచిన చాలదు; ఆ నేరము ప్రతిమద్దయులూకు సాచించి, ప్రవరక చినగాని పూర్ణమైన నేరసాహాయకాచాలను వీరికి సమాధాధారములు న్యాకు కాత్తముకును గప్పట్టుచున్నది. (న్యాకు వాచి కొన్నిటిని గుజువు పరచెను.) రుడవముద్దయువై ఇ ప్ర సింగు ఇచ్చిన సాక్ష్యము అసోహానిన నియ్యబడిన మతియు విషయ దొమ్మి నేరము నకు కారకుడన తన కోమకును విడుదలచెప్పకరి సింగును కాకవెట్టి, సింగును అప్రూరుగాకేసి. జనానిసింగు గజంగం ఇదివరకు ఇతర చాలతేక విధింపబడినది. ఈదిట్టుగా నుండి విడుదలచుటకు వేరవారి గాతేక, పోలీసువారికి అనుమలముగ సాక్ష్యమిచ్చి తల గుర్రు కాచెను. తన వార న్యాకునాని భావసింగువై సాక్ష్యమును వాచించుచుండగా కోర్టు ముగింపబడెను.

అలహాబాదు

అలహాబాదు వార్తములలో విషయము వెట్టి చుంపుట.

అలహాబాదు జులై 15:—యసామత్ నుతని ఆను నొక యాడు తేవారను, మరెయొకరిని వారు తిరుపదాముల విషయము వెట్టి చుంపెను కేకమా మై నూధిచేసి యా మె నురికితున కాగ్యుల నెవర్నజ్జిగారు సాత్తురాలుగ జేసిరి. ఈతర్పువై ఆ మె నూహోర్పులు చేసికొనెను. వాగా యప్పిలుకొట్టి జేసిరి. ఈది "మిగనెట్" అను విషయము వారు తిరుపదాములలోకరిచి వారిపురకు వెట్టెను ఇ సింగురించిన తగాయదా లా మెట్టు చేయుటకు పురగిచ్చెను. ఈ నేరమును తొలగించుటకు బలవత్తయై కాణములు తేక పోవుటచేత నామె కదివరకు విధింపబడిన శిక్షను నూహోర్పు వారు భాయుచేసిరి.

మరణము

అలహాబాదు జులై 15:—నూహోర్పు కేలగు రహింసుల గారు, మరణించిరి.

THE GREAT WAR.

Mr. Chamberlain Visits Indian Hospitals.

FRENCH AVIATORS OVER KRUPP'S FACTORIES.

Fighting in Arras and Argonne.

GERMAN MOVE TOWARDS WARSAW.

High Floods in Assam.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

THE INDIAN HOSPITALS AT BRIGHTON.

Mr. Chamberlain's Two Days' Visit.

Interesting Details.

LONDON, July 13

The Press Bureau has issued a long description of the two days' visit of Mr. and Mrs. Austen Chamberlain to the Indian hospitals at Brighton. Mr. Chamberlain made a minute inspection of all arrangements, especially those for feeding the patients, which are of the most elaborate character with a view to the requirements of the various castes. These are assured by caste committees, who watch all details. Mr. Chamberlain told the sepoys who were shortly returning to India cured, but invalided, of the welcome awaiting them in India and of the arrangements for their return to their homes. He also announced that an establishment would be provided to supply artificial limbs. The patients were greatly cheered by the reports which had been received of the reception of their comrades in Bombay, of the comfortable hospital trains provided to take them up-country, and of the warm-hearted crowds at the railway stations.

The Indians accommodated in the Pavillion greatly appreciate the oriental character of the buildings, and the gardens are an especial boon.

Mr. Chamberlain was greatly interested in the Sikhs in all the hospitals, listening to them reading their holy book. He said how pleased he was to have a Sikh member of his own Council. He was glad that he would be able to furnish them with a Gurmukhi translation of the paper "Akbar-i-Jang," which had hitherto been issued only in Urdu and Hindi. The Sikhs greatly appreciated this.

At the conclusion of the second day Indian officers from all the hospitals assembled and passed by Mr. Chamberlain, who first shook hands with the Victoria Cross hero Mir Dast. As he addressed the brave Subadar, who was still suffering from gas poisoning and lay in a bath chair, other Indian Officers and Sepoys cheered loudly. After Mr. Chamberlain had shaken hands with each Officer he moved to another part of the grounds. It was interesting to see every Indian Officer go to Mir Dast, salute and shake hands, showing that they know, as all know, what it means to win the V. C. in a war like this.

Mr. Chamberlain expressed his warm appreciation of the perfection of the entire organisation of the hospitals. He says that the devotion, skill and untiring sympathy of the Indian Medical Service and their subordinates are beyond all praise. The Indian Students Ambulance Corps has also done most excellent work and deserves the highest praise. The care so hospitably lavished by the Mayor and people of Brighton will make Brighton a sacred name in India for many generations, while Colonel Gentle, Chief Constable, assured Mr. Chamberlain that nothing could be better than the behaviour of the sepoys in Brighton. They behaved, he said, as gentlemen.

NEW ARMY BATTALIONS AT THE FRONT.

Courage and Tenacity under Fire.

Guns and the New Artillery.

LONDON, July 14.

Reuter's correspondent with the British Headquarters in France says that the news of the arrival of new formations was kept secret. There had been rumours of the arrival of certain divisions, but no one was aware of their actual presence till one chanced to see them on the road or meet them in the trenches. Their sturdiness and discipline favourably impressed the veterans who had been keenly interested in the formation and training of the New Army.

The newcomers were placed in the trenches of short spells, firstly by sections and gradually by battalions. They stood their baptism of fire according to expectation, while one unit which was exposed to heavy shell-fire showed splendid courage and tenacity.

The gunners approve highly of the batteries of the New Army. The moral effect of the new divisions will undoubtedly be great, inspiring the men in the trenches with confidence and proving that the country is fully supporting the firing line.

Recruiting.

LAHORE, July 15.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cables:—The recruiting authorities invite men rejected for weak eyesight, teeth or slight physical defects to replace those unfit for active service. The battalions will be placed in the Home Defence units. None organically sound will be refused.

A Question in Parliament.

LONDON, July 14.

Replying to John Jardine, Mr. Chamberlain said that additional allowances were not applicable to Territorials at Basra and in the Persian Gulf, who were under active service conditions.

Sir Edward Grey to-day attended a Cabinet meeting.

A Further Loan of 250 Millions.

LONDON, July 15.

It is understood that Government will ask for a vote of credit of two hundred and fifty millions next week.

Mr. Asquith on the Question of Retrenchment.

Mr. Asquith announced in the House of Commons to-day that a committee presided over by Mr. Lloyd George was being formed to consider the question of retrenchment of public services.

Cabinet Meeting.

LONDON, July 15.

Sir Robert Borden's presence at the Cabinet Meeting is welcomed as a significant landmark in Imperial development. It is the first occasion of a Dominion Premier taking part in an ordinary Cabinet Meeting.

FRANCE.

French Aviators at Work.

A special Mission Achieved.

LAHORE, July 15.

The London correspondent of the "Civil and Military Gazette" cabled yesterday:—The "Daily Chronicle's" correspondent states that French aviators have recently been starting nightly from different points of the front, flying to Essen and returning safely, having achieved a special mission. The nature of the mission is not mentioned, but it is apparently not bombing.

The French National Fete.

LONDON, July 14.

The French National Fete was celebrated in London to-day, everyone wearing the Tricolour badge. The "Marseillaise" was sung at the same moment in the trenches from the sea to the Vosges, and the remains of Rouget de Lisle were conveyed with great pomp to the vaults of the Hotel Des Invalides.

Fighting in Arras and Argonne.

Aviators Attack Enemy Military Railway Junction.

LONDON, July 15.

PARIS.—A Communique says:—The enemy in Belgium bombarded Furnes, east of Dunkirk.

The Germans north of Arras twice vainly attempted to leave their trenches near Souchez. Cannonade on the whole of this sector was continuous. The Cathedral quarter of Arras suffered particularly, and three civilians were killed.

We attacked in Argonne, gaining a footing in the German trenches west of the Argonne forest. The enemy's gains in Argonne yesterday did not exceed four hundred metres in depth.

A squadron of twenty aeroplanes dropped bombs on the enemy military railway junction between Douai and Lille. Gun aeroplanes accompanying the squadron bombarded a stationary train.

Gradual French Success.

Germans' Hard Fighting.

LONDON, July 14.

PARIS.—The night was disturbed northward of Arras where the French carried a line of German trenches. The Communique adds that the French made further progress in Argonne. The Germans in a series of counter-attacks only succeeded in regaining a small footing.

RUSSIA.

A Russian Report.

A Big Move North of Warsaw.

LONDON, July 15.

That the Germans are making a big move in the region north of Warsaw appears from a Petrograd communique, which says:—

TELEGRAMS.

The enemy on the 12th July assumed the offensive on the Narew front and captured our trenches on the right bank of Pisia on the 13th on a front of two verst, but they were dislodged by counter-attacks.

Great enemy forces are advancing between the Rivers Orłitz and Lydzna, where the Russians, declining battle, retired on Tuesday night to second line positions.

The Russians, in the fighting south of Lublin from the 4th to the 7th, took 22,761 prisoners.

Fighting is also proceeding in the direction of Holm.

GERMANY.

Germany's Financial Position.

International Banker's View.

LONDON, July 15.

A well-informed International Banker tells the "Daily Telegraph's" New York correspondent that Germany's financial position is really very bad. The country is completely off a gold basis and the people are growing suspicious. Directly the German people fully realise the position, the end of the war will be in sight.

UNITED STATES.

Hardy Thaw's Success.

LONDON, July 15.

NEW YORK.—After a nine years fight for liberty Hardy Thaw has secured a verdict of sanity from the Jury of the New York State Supreme Court.

"New York Herald's" Strong Comment.

ALLAHABAD, July 15.

The London correspondent of the Pioneer cabled yesterday:—The New York Herald demands prompt disavowal of, and apology for, the action of the German submarine which compelled the American barque Normandy to act as a mask while she sank a Russian ship. The paper remarks that "for brazen effrontery and brutal impudence there has been nothing similar known in maritime warfare."

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, July 15.

The following telegram dated the 14th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India:—

The Offensive South-East of Poland.

The Russians continue to hold the Austro-German offensive south east of Poland and nothing important is reported from the Russian front.

The Western Front.

On the western front many enemy attacks are reported. The crown Prince's army resumed the offensive in Argonne and suffered a fresh defeat. After a very violent bombardment and firing curtains of poisonous shells the enemy attacked with important forces. The French lines momentarily gave way, but a vigorous counter-attack arrested the enemy's progress and drove him back between the Meuse and the Moselle. Cannonade continued in the north Arras region. The Germans attempted an attack of the Laybrinth under the protection of violent curtain fire, but were driven back upon their lines.

Bombs on German Railways.

Thirty-five French aeroplanes threw bombs on a strategic railway installed by the Germans behind Lesepirges, south east of Verdun and dropped 171 bombs, causing several outbreaks of fire in the station where very important supplies of every kind, and particularly munitions were concentrated.

The Great War Loan.

Mr. McKenna announced in the House of Commons that the actual amount of subscribed war loan was 579 million pounds, excluding the subscriptions through Post Office amounting on Saturday to 15 millions pounds. This huge total, he said, was far and away beyond any amount ever subscribed in the world's history. It was an exhibition of the financial resources of the British Empire and a declaration to the Allies and the enemies alike that the United Kingdom will prove faithful to the trust in the cause of the Allies.

Mr. Chamberlain's Visit to Brighton.

The Secretary of State for India inspected the Indian Hospital at Brighton, and saw in every detail the elaborate arrangements for the comfort and care of the Indians. He was specially interested in the food arrangements which included separate slaughter houses, kitchens and an establishment for distribution of food for the various castes. After the second day's inspection all Indian Officers were presented and Subadar Mir Dist, V. C., was specially congratulated for his gallantry.

Wheat Prices.

Affected by Weakness of Monsoon.

SIMLA, July 15.

The weakness of the monsoon has been unfavourably affecting the wheat prices, which have this week, again risen slightly. To-day's figures are:—Lahore 10 seers, Meerut 9½, Cawnpore 9, Delhi 9½ and Jubbulpore 8½. Now that the rains are returning into Northern India lower rates may be expected to establish themselves.

TELEGRAMS.

The New Rupee Loan.

Will be Issued at Par.

SIMLA, July 15.
At the Conference held at Simla on the 13th July it was settled that the new loan will carry a 4 per cent rate of interest, and will be issued at par. The deposit on application will be 5 per cent of the sum applied for, the balance of subscriptions being payable in four instalments extending to the end of October next. The loan will remain open for applications for about a fortnight.

CALCUTTA.

The Calcutta University Case.

High Court's Judgment.

CALCUTTA, July 15.
At the High Court, to-day Mr. Justice Imam and Mr. Justice Greaves delivered separate, but concurring, judgments in what is known as the Calcutta University case. This suit was brought by Mr. Jitendra Nath Palit, Barrister-at-law, for a declaration that the two deeds made by the late Sir Taraknath Palit in 1912, making over about Rs. 14 lakhs to the Calcutta University, were void. The parties to the suit were, besides the plaintiff, Mr. Lokendranath Palit, a retired Civilian, and Mr. S. K. Mullick, executors to the estate of Sir Taraknath Palit, and the Calcutta University. The object in creating these Trusts was to do something of a permanent character for the promotion and diffusion of scientific technical education in Bengal, by the establishment of two University Professorships, under certain conditions. The plaintiff prayed that the Court should declare that the two deeds made by his father were invalid and inoperative, and that the properties covered by them were unaffected. After dealing with the issues, the character of the deeds and the powers of the University under the Act to deal with the endowments and the Trusts, their Lordships held that both the deeds were valid, and dismissed the suit with costs.

Bengal Legislative Council.

Business of Forthcoming Meeting

CALCUTTA, July 15.
At a meeting of the Bengal Legislative Council, which will be held at Dacca on the 26th instant, the Hon'ble Mr. Beatson-Bell will introduce a Bill to decentralise and otherwise facilitate the administration of certain enactments in Bengal. Mr. Surendra Nath Banerjee will move the following Resolution:—This Council recommends to the Governor-in-Council that necessary measures be taken, as soon as it may be convenient, to give effect to the recommendation made by Mr. Swan in his report of industrial development of Bengal. Babu Upendra Lal Roy will move that "this Council recommends to the Governor-in-Council that the Government of India be approached with a request to provide funds for the purchase and maintenance of a second dredger for the port of Chittagong."

Extension of the term of Sir Lawrence Jenkins.

CALCUTTA, July 14.
A movement is on foot here petition to H. E. Lord Hardinge for the extension of Sir Lawrence Jenkins' term of office as the Chief Justice of Bengal by at least six months. The Calcutta High Court will close for the long vacation on the 3rd September next and the Chief Justice will vacate his office on that day.

Theft of Cartridges.

CALCUTTA, July 15.
An Asansol correspondent states:—The Burdwan Police are inquiring into the theft of about one hundred detonators, and thirty dynamite cartridges from Rabha-ballavpar colliery. They forced the door of the ammunition room. No arrest have yet been made.

The Mohanbagan Town Football Match.

Great Disturbance
Police Attacked.

CALCUTTA, July 15.
A disturbance was created on the Dalhousie ground this evening at the conclusion of the Mohanbagan Town Club Match, resulting in the arrest of two young Bengalees. Four men are alleged to have taken out corner flags from the ground and thrown them about when one of the constables who have been standing near the spot spoke to them. All the four are alleged to have assaulted him. Thereupon the Police Constables on duty made an effort to seize them. Sergeant Buckingham who was approaching the ground from Red Road saw one man running away from the Constable, and arrested him, but before he could bring him to the Dalhousie tent he was surrounded by about a thousand spectators, who became very boisterous, and refused to make way for him. He blew his whistle and thirty Constables went to the rescue and the man was escorted to the tent. On removing him to the Thana the crowd doubled in number and surrounded the Police. Another twenty Constables and four Sergeants of mounted Police were added to the escort, but still the crowd refused to disperse. At length the Sergeants of mounted Police rode into the midst of them. But in spite of this they followed shouting, and throwing stones at the Thana door. Another man was arrested on the way out was released on being taken to the Thana.

The New Chief Justice.

Press Opinions.

CALCUTTA, July 15.
Commenting on the appointment of the new Chief Justice, the "Patrika" writes:—A man of strong and charming personality, Mr. Sanderson has enjoyed wide popularity amongst the profession, and it is generally felt that he will make a very able and worthy successor to Sir Lawrence

TELEGRAMS.

Jenkins in the important post to which he has been appointed. It is interesting to note that Mr. Sanderson entered Harrow shortly before Mr. Justice Greaves and they both played in the Harrow Cricket eleven. The new Chief Justice took his B. A. and L. L. B., with honours in Law tripos in 1885 proceeding to M. A. Degree ten years later in 1886. He was called to the Bar at the Inner Temple and went on the northern circuit. He was elected to the general Council of Bar in 1895 and took silk in 1903. In 1912 he became Bencher of his Inn. He is a Unionist in Politics, and represented Appleby Division for the past five years, after having unsuccessfully contested Carlisle in 1905. He is a member of the Carlton Club.

A Currency Notes Case.

CALCUTTA, July 16.
Mr. A. C. Woodhouse, Divisional Magistrate, Calicut, was engaged yesterday in the hearing of an interesting case in which a clever but futile attempt was made by two Thiyyas of this place to cheat the Government. According to the prosecution the accused forwarded to the Commissioner of Paper Currency, Bombay, the halves of two five rupees Bombay notes and made a false representation to that officer to the effect that the other two halves had been lost and demanded payment of the value of the notes. The Commissioner of Paper Currency, however, found that the other halves had been received in his office a year ago, and that the value of the notes had been refunded to a respectable merchant of Parli. The prosecution of the accused was accordingly ordered. The witnesses included Mr. P. V. Ananthanarayanaia of the office of the Commissioner of Paper Currency who had come down to give evidence on behalf of Mr. F. V. Rushford, Assistant Accountant General, Bombay. Six witnesses were examined and the case was posted for further hearing to the 29th instant.

UNITED PROVINCES.

Murder by Poisoning Food.

Death Sentence Confirmed.

ALLAHABAD, July 15.
The Allahabad High Court has rejected the appeal of Mussamat Mathan, a woman who was convicted by the Sessions Judge of Cawnpore for the murder of her brother-in-law and another man, and sentenced to death. The crime was committed by the accused mixing aconite in some food eaten by the deceased. The motive appears to be enmity over property disputes. The Court found no extenuating circumstances and confirmed the sentence of death passed on the woman.

Murder of a Child for its Ornaments.

ALLAHABAD, July 15.
The Chief Justice and Mr. Justice Bannerjee have dismissed the appeal of Banshi, who was convicted by the Sessions Judge of Cawnpore of the murder of a little child and was sentenced to death. The accused was also charged with having made an attempt to cause the death of two other children by throwing them into a well. The accused admitted that he threw three children into the well after taking off their ornaments. One of these died, and the other two were brought up alive and related the story to the Police. Their Lordships said that the murder was a very cruel one, aggravated by the attempt to murder two other children, and confirmed the sentence of death.

PUNJAB.

THE COT JAFAR DACOITY CASE.

7 Accused Get 7 Years Each.

LAHORE, July 15.
In the Kot Jafar dacoity case Ajnala the Talsil, Amritsar District all the seven accused some of whom were Jats, Hindus and Mahomedans who were charged with having committed dacoity and looted property worth several thousands and destroyed account books were sentenced by the District Magistrate of Amritsar to seven years imprisonment each. Originally there were 14 accused of whom one turned approver and six were discharged at an earlier stage.

"Editor of 'Shainib' Acquitted.

Mr. Harris Sessions Judge, Amritsar, has accepted the appeal of Bhaichand Singh, Editor of the Gurmukhi paper, "Shainib," who was sentenced to a fine of Rs. 410 for making an objectionable attack against the Arya Samajists and acquitted the Editor.

BURMA.

River Myitkyina Rising.

Much Damage Done.

RANGOON, July 16.
The river at Myitkyina has risen considerably, creating much alarm amongst the inhabitants. The sudden rise came up to two feet of the top bund. Fortunately every precaution had been taken for the safety of cattle and inhabitants. There has been, however, great damage to the standing crops. The bund has been damaged in some places and the river bank collapsed all way down. If heavy rain continues there is little hope of the river falling. Up to date there was a rainfall of 25 inches above record as compared with the corresponding period of the last year.

Convicts Attempting to Escape.

Their Painful Experience.

RANGOON, July 15.
The R. I. M. S. "Mayo" has taken away to Port Blair three Burman convicts who attempted to escape from that settlement in a dugout and had a very painful experience before being rescued off the "Bavagua," light ship. On the steamer was Mr. Medlock, the officer in charge of the "Bavagua," who noticed the dugout two miles away. After failure of all attempts to attract the attention of the men, Mr. Medlock proceeded in a life boat and picked up the men, who

TELEGRAMS.

were all in an exhausted condition. They were taken aboard and properly looked after till the steamer reached the port. It was learned that they had set out from one of the islands, twenty days ago in a dugout, hoping to get to land before their provisions ran out. They were without food for ten days and without water for five days. Two were serving sentences of twelve years' transportation for murder, and the third seven years for dacoity.

BOMBAY.

Suit Against Bank Auditors.
By Official Liquidators.

BOMBAY, July 15.

At the High Court to-day, Mr. Justice Macleod was engaged in hearing a suit filed by the official liquidators of the Credit Bank against the Bank's auditors, Messrs. Mistry and Rice charging them with misfeasance, and criminal breach of trust, and claiming Rs. 1,54,523, dividends paid to the shareholders, Rs. 18,000, Manager Jaffer Joosul's eighteen months salary which was paid to him, and Rs. 1,800, income tax paid. According to arrangements, the Manager was not entitled to his salary until the Bank made profits. The dividends and tax were paid when no profits were made, but on wrong balance sheets. The defendants denied the liability, stating that the balance sheets were prepared from the Banks books, behind which they could not go. The hearing was adjourned.

ASSAM.

TREMENDOUS FLOODS IN ASSAM.

Silchar Under Water.

THE FATE OF MISERABLE VILLAGERS.

Relief Measures undertaken.

SILCHAR, July 15.

Within a fortnight of a very high flood Silchar and the whole of Sadar sub-division and about half of Hailakaundi sub-division have now had another flood, the highest on record. In the district the river began rising on the 7th owing to heavy rainfall, and by the 12th practically the whole town except about half a dozen residences were under water. The Civil Surgeons house had two feet water inside, and it collapsed. The rest of the Europeans residences and almost all Indian houses were under water. The residents had to shift several times, and were finally huddled together till rescued by boats. Cattle took shelter in every available building including Courts, Commissioners office, old Circuit house, schools, museum, Club, Masonic Lodge, Railway Godown and station carriages and wagons and telegraph office. The position became acute by reason of the town being cut off from all communication, telegraph and post railway and steamer services all being stopped. Hills and hillocks visible are full of people who have crawled up to them leaving every thing behind, and were without any food or shelter for some time. The Deputy Commissioner appointed a small Committee consisting of the Hon'ble Mr. Chandra, Senior Extra Assistant Commissioner, Maulvi Ahahmadulla and the Commissioners personal assistant to organise relief measures, which up to now consisted in finding shelter for the people and distributing rice. One thousand maunds of food stuffs have now been distributed. Charitably disposed persons are also distributing rice cooked and uncooked. All work is being done by Volunteers. A sweeper while coming from railway station was drowned, and another fatality was reported yesterday. No reports have been received from the interior, North Cachar sub-division being cut off from all communication, the Deputy Commissioner has gone to Badarpur to organise relief. Appeals for help will be made by the Relief Committee as soon as communications are restored. Telegraphic communication was only restored this morning.

The Condition of Noakhali.

Government Relief Measures Inadequate.

All Prospects of Crops Entirely Gone.

NOAKHALI, July 15.

As a result of the conference at Laksham Junction H. E. the Governor has sanctioned a further grant of Rs. 3,000 for gratuitous relief, and another two thousand from the Imperial War Relief Fund for the same purposes. The Taccavi loans which were temporarily suspended are being again granted to needy people as before, with certain relaxation of the conditions. Meanwhile, the situation has assumed serious proportions, and the people are now in a worse state than before. The number of recipients of gratuitous relief has been rising. The prospect of crops which was somewhat hopeful is now gone having been damaged by the recent heavy rains. The winter crop seedlings have also been damaged in certain parts. As regards rice it has been grown here on comparatively small scale owing to the last year's fall of price. The output is also very poor and market quiet.

Floods in Assam.

Many Rendered Homeless.

CALCUTTA, July 15.

Rain has been falling in Cachar (Assam) incessantly for several days, and the whole countryside is flooded. It is hardly possible to get from one place to another as all roads and pathways are under water. All the surrounding villages and bazars and all the lowlying parts of the gardens have been flooded. Mr. Munroe and Babu P. C. Bhattacharjee are doing all in their power to help by giving accommodation to all who have been rendered homeless and seeing to their wants.

Floods in Assam.

COMILLA, July 15.

Recent flood in Assam has affected Tipparah. Considerable portion of Sadar Sub-division and almost the whole of Brahmanbaria Sub-Division including Nabinagar are now under water. The extent and intensity of distress are expected to increase.

గవర్నరుగారి పర్యటనము.

డిప్యూటీ గవర్నరుగారి పర్యటనము.

శ్రీ వెంట్లం ప్రభుత్వము సుఖానందము లైసిన క చిత్తూరు జిల్లాబోర్డువారు శ్రీవారి కీక్రింద సంగ్రహించి బడిన సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి.

“మామండలమునకు విచ్చేసిన తమకు స్వాగతమును 1914-సంవత్సరము ఏప్రిల్ 10న రాంచలించి యనారోగ్యము కారణముగా తాము రాంచలించునట్లే చింతిల్లితిమి. కాని, యిప్పుడు రాజధానికి సంబంధించిన సమస్త విషయములందును నెక్కువయిన భవమును సంపాదించి యానందును సామ్రాజ్యమునకు జనుప్రదముగ మంచి గావించి గడించినవిభాగితో తాము విచ్చేయుట మా కెక్కువ సంతోషకరము; ఎక్కువ యుపయోగకరము.

తమపరిపాలనమును స్థానికాధికారులనుండి యువార మైన విరాళము లొసంగబడుచున్నది. తమ కెంతయు కృతజ్ఞులము. కాని సామ్రాజ్యప్రభుత్వమునా లొసంగు 14 లక్షల రూపాయల విరాళమును జిల్లాబోర్డుకు పంచిపెట్టుటలో ప్రస్తుతము జరుగుచున్న ప్రకారము భూమిపన్ను ననుసరించి పంచిపెట్టక యింకమీద జనభావశక్యము ననుసరించి పంచిపెట్టించుట సమంజసమని నిశ్చయించుకొనుచున్నాము. ఇప్పుడు జరుగుచున్న యేర్పాటు ప్రకారము ఎక్కువ భవంతములకు మండలమునకే యెక్కువవిరాళము లభించుచున్నది. బాటలు మొదలైన వాని నభివృద్ధిపఱచు నిమిత్తము ప్రతిసంవత్సరమును విశేష నిబంధనలతో విరాళము లొసంగ బడుచున్నది. ఆవిరాళముల నుపయోగించు సుదర్భమున జిల్లాబోర్డులకు స్వాతంత్ర్యము లేకపోవుటచేత, ఆవశ్యకమైన తాలూకాబోర్డు రోడ్లపనుల వైతము జగటకు విలువలేకున్నది. ఈ నిర్బంధములను తొలగించి, యావిరాళములను జిల్లాబోర్డులవారు యథావిధముగ వ్యయపఱచుటకు స్వాతంత్ర్యమునుబడచుచున్న మా ప్రార్థన.

సాధారణముగా రోడ్డులను సురమ్యులు చేసి మంచినీటి సుంపులను మెరుగుగ మెరుగుగ గం మెరుగుగ రూపాయల ఐదు నిష్టయింపబడుచున్న వ్యయ మాకార్యములకు చాలదు ప్రభుత్వము వారి సంగు విరాళముల మొత్తము మామిదుండును. ఉన్న రోడ్లను సురమ్యులకు ద్రవ్యోపప్రతిచాలకున్న పనుల క్రొత్తరోడ్లను తేయించుటయెట్లు? క్రొత్తరోడ్ల సురమ్యులను తగిన ద్రవ్యోపాధి యేర్పడక పూర్వము క్రొత్తరోడ్ల తేయించుటగూడదు.

ఈ కారణములచేత తమ ప్రభుత్వములో బందెల దొడ్ల వలన వచ్చేది లాభములలో నెలవ యింకాడే మొత్తమును జిల్లాబోర్డుల కివ్వవచ్చునని యవయదని మేము నిశ్చయించుచున్నాము.

చిత్తూరుపట్టణమునకు మంచినీటిసరిని మునుగుకాలు వలన తాము మిక్కిలి యవసరముగ నేర్పాటు చేయింపవలెను. ప్రస్తుత మీపట్టణమువై వనరులు లేక యనారోగ్య గనున్నది. అటువ్యాధులు తమ ప్రభువులను వికారములను నెలవేర్చుటకు యూనియను ద్రవ్యోపప్రతిచాలమిచే ననుమరగనున్నది. కనుకనే తమ సాహాయ్య మర్యోగ్యము. చిత్తూరు ఉత్తరాగ్రామ జిల్లాల జిల్లాబోర్డులను రోడ్లను చిత్తూరులోనే యుండుటచేత, చిత్తూరుననుజుల రాకపోకలు విశేషముగ జరుగుచున్నవి. అందులన చిత్తూరుంటువ్యాధులు, కాటపట్ల గుటమూత్రమే గాక అట్టివ్యాధులను చుట్టుపట్టుల వ్యాపించుకేయునదికూడ నై యున్నది. కాబట్టి 1907-8 సంవత్సరము మార్చి 10, 20 వ తేదీల 1907-8 ఇట్ల ప్రభుత్వాజ్ఞను సాధ్యమైనంత సత్వరముగ నమలులోనికి తెచ్చి యాజ్ఞను సులభముగను శిశువుగను తొలగింపబడుట కనుగునట్లు చిత్తూరుపట్టణము మ్యునిసిపాలిటీగా మార్చబడవలెనని మా ప్రార్థన.

తామత్వంతాచేతతో మదరాసు యుద్ధాధిని స్థాపించి మదరాసు వేద్యనాక నేర్పరచితి. తామసుగ్రహించి యిచ్చుటికి విచ్చేసినందునకై మా కృతజ్ఞతను నూచించుచు వైద్యనాక నిమిత్తము రు 800 ల స్వల్పవిరాళమును తమకు సమర్పించ సాహసించుచున్నాము. ప్రస్తుతశిథిగతులలో నిది యసంగీకృతము కాదని విశ్వసించెదము.

తామును శ్రీ వెంట్లం ప్రభుత్వమును ఆయురారోగ్య శుద్ధి కలిగి సుఖముగ జీవించెదరుగాక ;

జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీవారి సన్మానపత్రము. తదనంతరము చిత్తూరుజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ వారి సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. అందలి ప్రధానమైన యధికవిషయములీక్రింద సంగ్రహించి బడినవి:—

శ్రీయ మహా సభయొక్క చిత్తూరు మండల సభకు సభ్యులగు మేము తమకు స్వాగత ఇయ్యంనుచున్నాము.

వ్యవసాయముల ప్రయము ప్రముఖము. ఈ జిల్లాలో వానలు సరిగా కురియుచు, భూసంబంధమైన పరిస్థితులు కూడ వ్యవసాయమున కంతగా ననుకూలములుగావు. అందువలన కాస్తానుసారము వ్యవసాయము చేయుటకు నేర్పువలెదు. కాబట్టి తాము వ్యవసాయ విద్యయు పశు వైద్య విద్యయు చితముగ వ్యాపింపజేసి యీ జిల్లాకుం దనేకస్థలములలో దొరతనపు నేరీల నేర్పాటు చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

మహాజనసభయొక్క తాలూకా సంఘము వారి నివేదిక:—

1. ఈ ప్రాంతపు గ్రామముల మధ్యనుండు రహదారిల విషయము స్థానికసంఘమువారు చిన్నచూపు చూచుచున్నారు. ఈ రహదారిలను మంచినీటియం నుండుట దగిన భవము స్థానికసంఘములకు లేదని మే మెరుగుదుము. ఈ విషయము శ్రీవారికిగూడ తెలిసి, శ్రీవారు 1913-14 కు దయచేసిన గ్రాంటునకు మే మెంతయు కృతజ్ఞులము. కాని యంతటితో తనివి నొందక, ఈ ప్రకారము తప్పని సరిగా నేటికీ గ్రామ రహదారిల బాగుచేసి రాకపోకల కిర్రుగ నుండునట్టి స్థితిలో నుండుటకు శ్రీవారు దొరతనముగ్రాంటుల నొసంగిన గ్రామములకు సరియైన వ్యయము జరుగదని విన్నవించుచున్నాము. ఈసందర్భమున స్థానికసంఘములు రయితులకు రోడ్లు పన్నును విధింపవలసినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ క్రొత్తపన్నును భరించుటకు నింతవరకే స్థానికపన్నులతో కష్టపడుదుండు రయితు లెంతమాత్రము తూగజాలరని నిశ్చయించుకొనుచున్నాము. శ్రీవారు ఈ విషయమును చర్చించుటకు రయితుల సమావేశపరచుట సంతయు క్లాసుకార్యముగ భావించుచున్నాము. ఈ ప్రకారము రయితులకు సంబంధించిన విషయములెల్ల శ్రీవారు ప్రజాభిప్రాయముకొరకు సమావేశముల నేర్పరచురని వేడుచున్నాము.

నీటిసరిని మునుగుకాలరను నేర్పాటుచేయు నిమిత్తము యూనియనులు నీటిపన్నును విధింపవచ్చునని లోకలోబ్ధుల కాసనమును సవరించుట కుద్దేశించబడినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇది లాభకరము కాదు. లోకలోబ్ధులకాసనము ననుసరించి యెక్కువపన్నులను విధించుట సమంజసమును వ్యాధుమునుగూడకాదు ఏదియెట్లున్న నైయేర్పాటునకగు వ్యయమునంతయు ప్రభుత్వమువారే పూర్తిభరింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

కాళహస్తి దక్షిణహిందూదేశమున ప్రధానమైన యాత్రాస్థలము. స్వర్ణముఖాది యాత్రీకులకు పలువిధములైన సంగతులు లు కలిగించుచున్నది. దానివై వంతెన కట్టవలెనని విషయము తమ కిదివఱకే వినితమై యున్నది. జిల్లాబోర్డువారి లోకపుడు ఈ పనిని ప్రధానముగా పాటిచుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారు నగము వ్యయము నొసంగుట కంగీకరించి యున్నారు. కాని జిల్లాబోర్డు, సరిగా నేర్పడక పూర్వమే, పూర్వము తీర్మానింపబడిన తీర్మానమును రద్దుపచి స్వర్ణముఖాదిమీద వంతెన కట్టు విషయమును వెనుకకు వ్రాసివైచిరని విషయం యింకా చింతగానున్నది.

పల్లనీరే పుంగనూరుల మీదుగా చిత్తూరునండి మదక పల్లిరోడ్డుకొకరైలు మార్గము నేర్పాటు యవశ్యమని తమకు విన్నవించుకొనుచున్నాము. ఈసందర్భములో మరొక విషయము మనచేయవలసి యున్నది. ఎమ్. ఆండ్. ఎస్. ఎమ్. రైల్వేట్రెయినులనుండి సౌత్ ఇండియన్ రైల్వేట్రెయినులకు కాటాపట్ల నేషనల్ మాజిలసి యుండుట ప్రయోజనముల మిక్కిలి యిబ్బందిగానున్నది. రెండు రైల్వేలును సమానమైన బద్దలమీదనే యుండుటచేత నీమార్పు కేరలమనావశ్యకము. కాబట్టి ప్రయోజనముల దిగి మాజిలసిరైల్వేకుండు బండ్లుమార్పు నట్లు తాము కంపెనీవారి కాజ్ఞాపించుదరని ప్రార్థించుచున్నాము.

ప్రభుత్వమువారు వ్యయమునభరించి బోర్డుమోసూలును జరపుట క్లాసుపాత్రము. ఈ పాతకాలను మోడర్న మూలు స్పీడులలో చేర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు చేసిన తీర్మానమునకు కృతజ్ఞులముకాని యాతీర్మాన ములులోనికి

రానుండుట శోచనీయును. అంతేకాక భవమునందు ముఖ్యముతో నీపాతకాల జరగకున్న దని తెలియుచున్నది. మున్ను ఉపాధ్యాయుల నేతనముల మోపుండుట ముఖ్యముగా లోపమును తొలగించుట. అట్లుచేయుటకు జిల్లాలోని యితరపాతకాలలకు మార్గము నొసంగుట ముఖ్యముగా నీపాతకాలలలో కలదు. మున్ను మున్ను బడినది. సంస్కృతసంస్కృత సభాభివృద్ధి ముఖ్యముగా యాలోచనమున తొలగించుటకు జిల్లాబోర్డువారు విషయము ప్రయత్నించుచు ప్రయోజనము లేక పోయినందున ముఖ్యము తమకు నిశ్చయించుట.

స్థానిక స్వపరిపాలనా విషయములకు ముఖ్యముగా వలసియున్నది. చిత్తూరు తాలూకా బోర్డుకు ముఖ్యముగా నివేసిడెంటుగా నెక్కుకొను భాగ్యము కలుగుచున్నది. ఈ తాలూకాబోర్డు పరిపాలనము ముఖ్యముగా తగకు తెలిసియున్నది. ఈ స్వాతంత్ర్యమును మదన పల్లి తాలూకా బోర్డులకు కూడ, ముఖ్యముగా ప్రార్థించుచున్నాము.

అధికారి సభ్యులను జిల్లాబోర్డులకు ప్రతిపక్షములుగా నియోగించ వచ్చునని ప్రభుత్వాజ్ఞను ముఖ్యముగా జ్వలము. ఆ ప్రభుత్వాజ్ఞ ప్రకటించబడినందున ముఖ్యముగా నై ను వెనెడెంటు పదవి భావపడినట్లు అధికారిని ప్రతిపక్షముగా నియోగింపవలెను. జిల్లా బోర్డులకు ప్రతిపక్షముగా నుండు సభ్యులకు కావ్యభారము వహించు వచ్చునని. ముఖ్యముగా నగునధికారికార్యకు లనేకులు గలరు. కాటపట్ల, మి. నెల దన, ప్రస్తుతము నై ను వెనెడెంటుపదవి మరల ప్రతిపక్షము, కాబట్టి ప్రభుత్వాజ్ఞ యిప్పుడు నమలులోనికి వచ్చుచున్నది ప్రార్థించుచున్నాము. అంతేకాక ముఖ్యముగా సభ్యుల నుండి నై ను వెనెడెంటు నెక్కుకొని అధికారులు ముఖ్యముగా వేసుచున్నాము.

తిరుపతి మ్యునిసిపాలిటీకి అధికారికార్యములకు సంబంధుట వె లోపముగ నున్నది. మ్యునిసిపలు భవములను 1886 వ సంవత్సరము ప్రారంభించబడినది. ప్రస్తుతము జిల్లాబోర్డు గాను నై ను ప్రార్థించు గాను అధికారికార్యములకు ముఖ్యముగా రెండవోట్ల భూమి పాత్రముగ చిరకాలమునుండి నమలుచున్నది. ప్రార్థింపబడినట్లు వైలోపములతో నిరంతరమున్నది. ఈ విషయమును ముగించుటకు పూర్వము ముఖ్యముగా తాలూకా బోర్డులు కావలసియున్నది. తమకు నిశ్చయించుట ముఖ్యము. ప్రస్తుతము తాలూకా బోర్డులు మాట కిట్లనున్నది. తాలూకాలు కలసిన దివిజనము శోభులుగా ముఖ్యముగా బడి యచి తాలూకా బోర్డులుగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా బడుచున్నది. లోకలోబ్ధుల కాసనము. కాటపట్ల, మి. నెల దన, పూర్వము హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారు ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా తేలబడలేదు సభ్యులు స్థానికసభ్యులుగా లే. ప్రజల యభిప్రాయములను తెలిసికొని బోర్డు పరిపాలనమున వాని నుపయోగించుటకు తగినంత చిన్ని చిన్ని పరిపాలనము ప్రదేశములను లోకలోబ్ధులుగా నేర్పాటు ముఖ్యముగా అట్లు చేయకపోవుటచేత ప్రజాభిమతము తెలియక పోయినది. ప్రార్థనలు సంగీకరింప బడుచున్నవి. ఈయన ముఖ్యముగా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన ప్రకటనలను ముఖ్యముగా వై యభిప్రాయము నే నూచించుచున్నాము. తాలూకాముక్తిని లోకలోబ్ధులకు ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా జించి యున్నారు. కాబట్టి రోడ్లను ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా నమలులోనకు ప్రదేశమును బిక్కిరింప బడుచున్నది. నేర్పాటు చేయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

మేము మన చేసికో కలసిన విషయములను ముఖ్యముగా కలవు. మా సాంకేతిక సమావేశ సమయములను ముఖ్యముగా చర్చించి యా తీర్మానములను విషయభాగ్యము ముఖ్యముగా తెలియబడుచున్నది ముఖ్యముగా.

మాజీయకాశము గ్రహించబడినది. ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా కృతజ్ఞతాభివాదములన్నియు విశిష్టముగా ముఖ్యముగా తామును శ్రీ వెంట్లం ప్రభుత్వమునకు ముఖ్యముగా విశ్వరూపములనై కృతజ్ఞతగాక?

జీరరసాయనము:— ఈయూత్తరము ముఖ్యముగా వలన అన్నము పచనముగను. ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా పడి రససానము క్రమముగ గుణముగా ముఖ్యముగా ముఖ్యముగా. 25 మూత్రల కట్టి 1-2 ముఖ్యముగా

గోరొజనము తులం 1 కి రు. 1000 అమృతాంజనం డిపో 6 తంబుస్వేదన, యు లాను.

అమిత మధుసూన నిషేధము

లోగూర్చు

అధికారుల ప్రయత్నములు.

ఈ మధ్య అమిత మధుసూన నిషేధ ప్రయత్నముల గురించి యిండియా దొరతనమువారికిని ఇండియా కార్యదర్శి గారికిని జరిగిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములందు దేశమునందలి అమిత నిషేధసంఘముల కార్యక్రమ విషయమున ఖండార్థమును ధ్వనించునట్టి విమర్శక గన్పట్టుచున్నది. కాని, మరుగున దీని నిజస్థితిని వరసితిమేర, అమితనిషేధ సంఘముల వైతేసిన విమర్శన సకారణము కాదనియు, అట్టి ఖండవిమర్శకవాదా కములు లేవనియు చెలియగలదు. అమితనిషేధవిషయమున ఇండియా దొరతనమువారు జేయవలయు ప్రయత్నముల నిరూపించుచు ఉత్తమాధికారులు ఇచ్చటి రాష్ట్రాధికారులకు నిచ్చిన హాటమునందు సలహా సభా నిర్మాణ మొక్కటి ప్రాముఖ్యముగనున్నది. ఈసభలు ఎచ్చటెచ్చట నెలకొల్పబడినవో, వానియందు అధికారులు అధికసంఖ్యాకులుగ నెప్పటికో, లేక పౌరులు అధికసంఖ్యాకులుగ నెప్పటికో, మొదలగు విషయముల స్పష్టపరచుచు, ఇంగ్లాండులోని ఇండియా కార్యసామవారు ఇటీవల నొక్కపట్టికను ప్రచురపరచినారు.

రాష్ట్రములు	అధిక సంఖ్యాకులు	అధిక సంఖ్యాకులు	అధిక సంఖ్యాకులు	అధిక సంఖ్యాకులు
బెంగాల్	11	71	22	104
మధ్య ప్రదేశ్	—	32	4	36
బీహార్, ఒరిస్సా	1	40	13	54
బొంబాయి	8	—	—	81
మద్రాసు	63	—	—	63
పంజాబు	2	1	3	6
మధ్యపరగణాలు	—	8	2	8
ఆంధ్రప్రదేశ్	—	11	—	11

ఈ పట్టికను బాగుగ బ్రక్షింపించి నొక్కసంగతి తెల్లమగుచున్నది. సలహాసభలు అన్ని రాష్ట్రములలోను ఒకరిటిగానే నిర్మింపలేదనియు, నిర్మించిన రాష్ట్రములలో వైసను అధికారసభ్యులయొక్కయు పౌరసభ్యులయొక్కయు సంఖ్యలు అసమానముగా నున్నవియు చెలియచున్నది. అందులో మదరాసు రాజధానులలో బరితేయు సలహా సభల స్థితి యెవరివైసను ఆశ్చర్యదాయక ముండకమానదు. ఈ రాజధానులందు పౌరసభ్యులు అధికసంఖ్యాకులుగా నున్న సభలు లేనేలేవు. తదితర రాజధానులను రాష్ట్రములను జూచితిమేర బొంబాయి మద్రాసులలోనే విషయమునను మేరవనిపించు కొనజాలని రాష్ట్రములలో సభ్యులు అధిక సంఖ్యాకులుగా నున్న సభలు అమితముగా నిర్మింపబడినవి. వేలము సలహా విషయములే నర్తించుచు, కార్య నిర్వాహ కాధికారము లేని యీ సభలయందుగూడ బొంబాయి మద్రాసులలో అధికార సభ్యులే అధిక సంఖ్యాకులుగా నియోగించుటకు కారణము గుర్తించబడాలకు న్నాము. బహుశా అధికారుల ధర్మకాస్త్రములో వివిధరాష్ట్రముల భేదవృత్తి పరిపాలింపవలయునను ధర్మమొకటి యున్నది కాబోయి.

ఇంతటి యమితసూనాకారతతో నిర్మించినసభలయొక్క పర్యవసాన మెట్లుబండునో చెప్పకుండగనే గ్రహించవచ్చును. కడచిన మూడు సంవత్సరములకును ఈసభలు పొందుదేశ మంతటిలోను అరగ పావుల వైసెవ్వల మాత్రమే రద్దపరచుటకు సిఫారసు చేసినట్లు, వానిలో అరగ వైసెవ్వల రద్దపాటును మాత్రము దొరతనమువారామోపించినట్లు. అసగా సంవత్సరమునకు 20 పావులను మూయుచుండిరి. మధుసూన నిషేధ మొత్తమును నిర్వహించుచుండినవో కార్యఫలము గిరిం సంవత్సరములకునైన చేకూరగలదా? సలహా సంఘములు నిజముగనిషేధ కార్యమును నిర్వహింప దలచినవో, ఇట్టి మందగములు విడిచివైసెవ్వలను అంతకంతకు నెక్కువగా రద్దపరచవలసి యున్నది.

మఱియు, నీ సంఘములయొక్క నిర్మాణ క్రమమును గూడ కోచియముగా నున్నది. ఈ సంఘమువారికే నొట్టి మాటకలన సలహా చేయవలసినదే కాని, యే విధమైన అధికారము చెలాయించుటకును వీలులేదు. అందుచేత చెల్లుబడి జరుగని సలహాల నిర్బుటకు నెడరైనను అశ్రద్ధభావ మూనట

సహజము. వైగా, ఒకచో సలహా యిత్రమనినను, సభలు వాని యంతట నవి అనవరము కనబడెనుపుడు సలహా యయ్యగూడదు. అధికారులు ప్రత్యేకముగ సభ్యుల సమావేశ పరచి, అధికారుల సమక్షమున సభా కార్యముల నిర్వహించుచు సలహాలనుజేయవలసియున్నది. ఇట్టిసందర్భములలో సంఘసమావేశములు అరికిగనుండుటకు స్థానికసంఘములుగాని, ప్రజలుగాని యుత్తర వాయువ కానేరదు. హిందూదేశమందలి 326 సలహాసభలలోను 127గే సభలు ఈమూడు సంవత్సరములలోను గడ్డిపరక యంతపని వైసను జేయలేదట. ఈతటస్థభావము, నాడుక్రూప భువుగాను అధికారసభ్యుల అధికసంఖ్యాకులుగా నుండు సలహా సభల నిరుపయోగవిషయమును సూచించుచు వ్రాసికప్పటి నుండియు నిప్పటి వరకు ను. నటులనే యున్నది. అందు వారు సలహా సంఘ సభ్యులకు నొక కార్యవిధిని ఆపియున్నారు. ఏ ప్రాంతమందైనను నచ్చటి నివేళకులకు తత్ప్రాంతము మధ్య విక్రయ రహితముగ జేయకొక గలిగినవో, ఈవొకకు దొరతనమువారికి చెలియ జేయ నధికారము నీసంఘములకు నుండవలయునని సూచింపబడినది. మఱియు వారు ఈసలహా సంఘనిర్మాణమొక్క ప్రధానోద్దేశ్యము వైసెవ్వల నిర్బుటయందు స్థానికాభిప్రాయములను, స్థానికనివేళలను సలహాలను ఆదరింపవలయునని నిర్వచింపబడినది. ఇప్పుడైనను వైముత్తరపురము జెప్పబడిన ప్రకారము ఇండియాదొరతనమువారు ఈసలహాసంఘములకు గొంత స్వాతంత్ర్యము నొసంగుచునని నమ్ముచున్నాను. (మహారాష్ట్రాపత్రిక)

రైతుల కాన్పరెన్సు

తెనాలిలో ఈనెల 11-వ తారీఖున జరిగిన రైతుల కాన్పరెన్సు (సభ) కలన రైతులయొక్క కష్టనష్టములు బయల్పడుటయే గాక అట్టి కష్టనష్టముల నివారణచేసికొన ప్రయత్నింపటయందు వారికిగల పట్టుదల స్పష్టమగుచున్నది. సర్ హెన్రీ ట్టా ఆర్థు దొరగారు యీ ప్రాంతములకు గన్విశ్వము వారి నొక డెప్యూటీ కలన రైతులయొక్క కష్టనష్టములను విచేయుటకు నాను రైతులయొక్క కష్టనష్టములను తెలిసికొనవలసిన యీ (రైతుల) సభ నేర్పాటుచేసినట్లు గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారు రాసభలో తెలియపరచిరి. హాజరైన ముగ్గురు 700లకుండు రైతులలో ప్రతిరైతున్ను తనయొక్క యిబ్బందుల స్పష్టముగా తెలియునట్లు మాట్లాడదలచినట్లు రైతులందరను ప్రయత్నించిరి. రెండుమూడు గంటల కాలములో నింతమంది రైతులు మాట్లాడుట అసంభవము గతక ప్రతిగ్రామములోని యిబ్బందులను వ్రాతములముగ జిల్లాసంఘపు కార్యదర్శులకు తెలియజేయవలసినదని జిల్లాసంఘమువారు కోరిరి. కొంతమందిరైతులు అదివరకే కొన్ని అట్టి వ్రాసికొనివచ్చియున్నందున అట్టి అట్టిలను జిల్లాసంఘమువారి కొసంగిరి. కాని “ ఇంతమాత్రమునకు యీ సభయే? మేము పరిపాటులమానుకొని యిక్కడికి వచ్చినట్లెచేసితిరి? అట్టిలను మాగ్రామములలోనుండి తయారుచేసి పంపించవలసినదిగా కోరితే మేముట్లుచేయకుండుమా? ” అను మొదలగు సంగతులనుచెప్పుచు చాలామందిరైతులు తమ అసంతృప్తిని కనుపరచుకొనిరి. పెద్దిధట్ట లక్ష్మీనరసింహుగారు కొందరురైతుల అభిప్రాయములను తెలిసికొని నీటిపాడుదల విషయముల వారైతులకుగల యిబ్బందులనుచర్చించి తీర్మానములు చేయవలసినదని వక్కాణించిరి. తీర్మానములుచేసి సర్కారువారికి పంపవలసినదిగా రైతులుకోరిరి. జిల్లాసంఘము వారు అట్లుచేయుటకు అంగీకరించిరి. ముఖ్యమైన కొందరు రైతుల వాలోచించి పెద్దిధట్ట లక్ష్మీనరసింహుగారు చిత్తుతీర్థానములను తయారుచేసిరి. ఆతీర్థానములను సభలోని రైతులందరు నేకగ్రీనముగా ఆమోదించిరి. క్షింక కొన్ని తీర్మానములను చేయవలసినదిగా కొందరు రైతులు కోరిరిగాని తగిన న్యరధిలేనందున సభ అంతటితో ముగిసినది. ఈసభలోనే గాని యంతకనకు మరే యితరసభలలోను రైతులు యంత మాత్రము మాట్లాడలేదు. జిల్లాకాన్పరెన్సుకుకూడా బహు కొద్దిమంది రైతులు నెట్టుచును. కాని యంతమంది రైతులు హాజరుకారు. ప్రతి సంవత్సరము ఇట్టి సభజరిగేయెడల రైతులకు నెంకో శ్రేయముగానుండును గాని అట్టి సభను కొన్ని గంటలలో పూర్తిచేయక ఒకటి రెండు రోజులు జరపవలెను. విషయములను చర్చించుటకు తగినంత అవకాశము నియోగితము, రైతులే విశేషముగా మాట్లాడుచుండవలెను కాని వ్యర

సాయ విషయములు తెలియని ప్లి కర్ముమాట్లాడుచుండుట కూడదు. ఇట్టిసభలు ఏసేట జరిగేయెడల రైతులకు ప్రపంచజ్ఞానము భ్రాతృభావము వికృత్యము మొదలగునవి వృద్ధిచుగను గుంటూరు జిల్లాసంఘపు ప్రెసిడెంటు గారైన కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు ఈ సభకు కొంత ఆలస్యముగా దయచేసిరి. ఎందుకల్లనంటే రైతులు చెప్పకొను కష్టములయొక్క సత్యాసత్యములను స్వయముగా తెలిసికొను ప్రవర్తనమూడి పెరుగుచునాడు వగైరా గ్రామములకు వెళ్లి అక్కడ నీటివర్షు లేక వీరుగా నుంచుకొని కొన్ని మాగాణి భూములను కావలసిగంత నీరుకు స్వయము చెయ్యలేని విన్నతూములు వగైరాలను చూచివచ్చివానయు రైతులు చెప్పకొను కష్టములు అబద్ధములు కావలయు నీవొకటప్పయ్య పంతులుగారు సభాఅధ్యక్షులకు చెప్పిగారు వొకటప్పయ్య పంతులుగారు స్టేడరు వృత్తికూడా ముగిసి ద్రవ్యసంపాదన వదలుకొని ప్రజలకు ఉపకారము చేయుటకు కంకణముకట్టుకొన్నందున రైతుల యిబ్బందులను విశేషమైన శ్రద్ధతోనున్న పట్టుదలతోనున్న విమర్శించుచున్నాను. ఇటువంటి ఉదాహర్ణిగలవారు ఇంక కొంతమంది ఉంటే రైతులకు యిబ్బందులే కలుగవు. అనియు ఒక జేత యిబ్బందులు కలిగినప్పటికిని మెటనే తొలగి పోవురయు నా నమ్మకము.

ఈసభలో వోరగుడి మోరటూరి పంతులుగారు ముక్తిగా మాట్లాడినారు బాగ్లయాపిరైతు అందరురైతులలోకి చాలా బాగుగా మాట్లాడెను. మండల వెంకటయ్యగారు తన ఆశుభమును కనబఱచుచు మాట్లాడినారు.

ఈసభకు ప్రెసిడెంటు గానున్న బలిజేడ్ల సుబ్రహ్మణ్యం గారుకూడ ఆసభకు కలవారైనందున సభకు బాగుగా నిర్వహించగలిగినారు.

శ్రీమతి సరోజినీదేవి.

నూతన్ని రామ శేషయ్యగారు-గుంటూరు.

విరులపొందూసతీతిలకము ప్రకృష్ట హూణకవయిత్రి, జననీ, మహాచ్చక్రి కాకు, మరతామణి, సహజనీమల్లి భవ్యకుణరాశి, నీ కిజే స్వాగతంబు. విరులగం గానదీప్రవాహమును మించి క్రమముగా భూమకటంపు గలిసి మించి సమరహితమైనవాయువేగమును మించి భయదముగ నేగు శస్త్రంపు కడిసి మించి ఆతులవేగముతంబు విద్యుతిని మించి గురులు శ్రోతల కుత్సాహకరము నగుచు కనగ వారికి విధిబోధకంబు నగుచు అమ్మ! భవదీయ వాక్పివాహంబు దారు. ప్రవచకరమయి తగు పానకమునకంటె మహితరుచికర మయి యొప్పు మధువుకంటె ఆతులజీవప్రదంబు నమృతముకంటె మధుమై యొప్పు నీరు వాక్పివాహి గన. భారతీదేవి విద్యాప్రభావ మెల్ల గార్చి మైత్రేయి సతుల యఖండప్రతిభ తల్లిరో! మెల్ల దగు కవితాప్రసక్తి భరణి హిందూయనతుల సౌందర్యగరిమ మించి నీయందె మూర్తిభవించె నమ్మ నిక్కముగ శ్రీమతి సరోజినీమల్లి! నీ మనోరథముల నెల్ల నెగడఁజేసి లీల నీ కాన్యములను ఫలింఁజేసి ఆయురారోగ్యముల నిచ్చి యనవరతము శ్రీభవుండు తల్లి! ని న్నాదరించు గాక.

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సంధికి, బాలెంథరోగము ముల వాతములకు, చిన్నబిడ్డల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారమున కన్న ప్రీయమగుటచేతను, నవరస సమయము లందుదొరకుట చుస్తరము. మాడిరోయందలి కస్తూరి యందితర పదార్థము లేనియును శ్రేష్ఠపదార్థ. ఇంతకరకు మారావునండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొననివారికాసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లుచేయుటకలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. తులం 1-కి రూ. 30-10-0, అమ్మతాంబసం డిపో, బొంబాయి, అండ్

నెక్ - నెక్

కంఠమును బాగుచేసి ఉచ్చాసమును నువ్వసన గలిగించును. సౌఖ్యమును పెంచుచును. రుచిని గలిగించును. స్వరమును స్పష్టముగాను పాచ్చుపాచ్చు గలదిగాను జేయును. పాఠకులకు, బోధకులకు, మిక్కిలి ఉపయోగము.

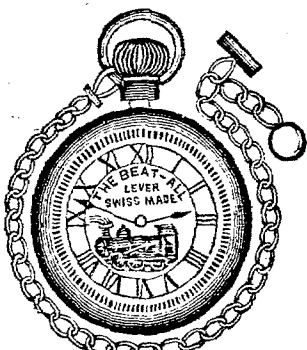
తాంబూలముతో దీసికొనిన మిక్కిలి రుచించును. గొంతుకలలో చల్లగనుండును. అజీర్ణమునకు అనవసరమిది మంచి మందు. చుట్టకత్తివే వెంటనే ఉపయోగించినట్లయిన ఉచ్చాసముల నువ్వసన గలిగించును.

8 అణాలు పోస్తుల్లెలు పంపినవో నొక పాకెట్టు మాత్రము పంపబడును. అది బహుదినములు రాగలదు. మాదిరి పాకెట్టు అర్థభా పోస్తేస్తాంపు యీక్రిందివారికి పంపిన పంపబడును.

ముల్లరు ఫిప్పు 21 నుంకు రామ శైబిని, మదరాసు.

నూతనముగా వచ్చియున్నది.

బీట్ ఆల్ వాచ్

ప్రసిద్ధమైన యింజన్ మార్కుగలది. పేరుపొందిన లీబర్సన్తో చేయబడినది. తమిళనాడులో బీగముకూడ వున్నది. బహుమందరమైనది. మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. దానికారణముచేతనే యే బహుమానములేదు. బహుమానముల కన్నా గడియారముయొక్క పనిని గూర్చి ప్రశంసించండి.

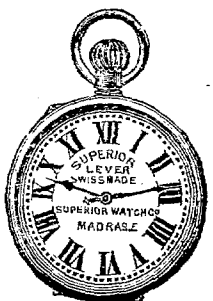
సుందరమైన వాచిగొని నుండే సుందరమైన వాచిపెట్టెనమితము వెల రు. 2-12-0 మాత్రమే.

బి. ఆర్. వెంకటరమణ అంకు కంపెనీ,

నెం. 7, కోవ్వెంకటాచలయ్యర్ నందు, మదరాసు

సుపీరియరు లీవరు జ్యూవెలు (రిజిస్టరు) వాచ్

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో (3-0-0) మూడురూపాయలు పోస్తేజి. 0-4-0.

మండు

తెనక

ఈ మిడిమకు రెండవతరగతి స్విడ్జర్లాండునండి తక్కువ వెలలో వైగడియారమును గొప్పించి యందఱకు తృప్తికరముగా కలగజేయుచున్నది. యందఱతోటికీ. ఈ ఘోషయధ్యసమయమున, ధవళ్యుల ప్రయాణలకు వెనదికక మునపటికన్న మేలి మిగ నుండగలదు. తెలఁపుతో వైగడియారమును గుర్తుచేరి గడియారములను ఈ ముండతొలి రప్పించితిమి. దీనిచే మాకు కలుగుచున్న అధికముగ కలిగిన బిడ్డనాడలును కొని యానం దింతురను న ద్వేషముతో కేకచేయుచున్నాము. మానవజి గడియారము కేకచేసినా మెంటు. ఇప్పుటిది గిల్లుముగ్ మెంటు. ఇటుల దానికి దీనికి భేదము విశేషముగ నుండును. దీనికి దాని సందిమామిడియే భేదములు తెలియును. ఇందు మాకంపెనీపేరు ఎర్రనిరీతితో రైలుమార్గ నుండును. 'సింహు' గలటుతో మాపేరు గడియారము 'వెంకటాచలయ్య' చెక్కబడి యుండును. ఇయ్యే మాకు రిజిస్టరు ప్రేమగూర్చు. దీ పరివారితన మధ్యగల చక్రవర్తియలకు కౌపు లమర్చి యుండును. డెప్యూటెంట్ ఆను గ్లాసు దూముడును. దీనిచే గడియారమును చూచు మొదలైనవారితో. వేయేలో ఒకటి తెచ్చించిమాడుదు. ఈ గడియారము నుండువెట్టెమీద మాకంపెనీపేరు గడియారము పేరు గిల్లు అక్షరములతో నుండును. వెట్టెమీద లాటిట్టుల గ్యారంటీ కట్టెనుండును. చక్కనిగొలుసుతో వెల రు. 3-0-0 పోస్తేజి 4 అణాలు.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు రిజిస్టరు గడియారము

5 సం॥ ల గ్యారంటీగలది. చక్కనిగొలుసుతో వెల రి రూపాయలు. పోస్తేజి 4 అణాలు.

ఇది మాకోటై నిర్దోషమునందలి గాన నెరకననుండదు. లీవరూదును గొడుగు రియే తక్కువ వెల నందితిమి. వెలస్వల్పమైన ఫలమధికమని యానభవమున తెలియను. దీనికి వెకకములవై మాప్రేమగూర్చు చెక్కబడి యుండును. ఇది మాసాంత గడియారములకు కన్న దేశికమండదు. కాన మా గడియారములను గొనవారు మాకును జూచి తీరగలెను. ఇది దృఢతరమైన సామానముల చేయబడి, డెప్యూటెంట్ ఆను గ్లాసు దూము కలిగియుండుటచే, చాలకాలము కలువక తృప్తికరముగ పుచ్చేయక. పుచ్చెత్తి నను, బారిపడినను, గజ్జపు సాగుచేసినను కొన్ని గడియారములకలె ఆగను. స యెకాల మాను చూపుండును. మే మూరకవర్ణించుటచే ఫలమేమి? ఒక గడియారమును దీని కరీతీంచిన సత్యగత్యములు తెలియును. గడియారము వెట్టెమై 'ఇండియన్ మెయిల్' అను పేరుండును. వెట్టెమీదల గ్యారంటీపత్ర ములికించుండును.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసుదూముగలది) గొలుసుతో 3-0-0-0 ఈ గడియారములను మావర్ణరేఖను.

ఇంగ్లీషు మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీ కి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0 రంగున మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీ కి గ్లాసుదూములేదు) గొలుసుతో 2-8-0

మాదిరు రామా:- సుపీరియరు వాచి కంపెనీ, పోస్టు బాక్ నెం 167, మదరాస్.

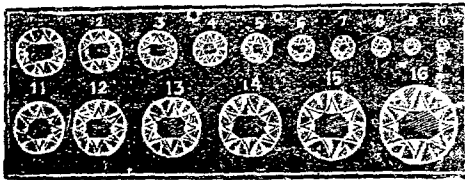
ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

మ రావు వ ర్రకులు, మదరాసు ఈస్టు.

తంఠి విలాసము:- "ఉమ్మడియార్"

ఇందుకొంద కనువరచిట్టిన్న ఇతర మైనట్టిన్న

బర్మానైజులకు లెగుమైనలుల ఇరుటేషన్ కేంపు లున్న వైక్రాంతములు వగైరా కమలములున్న బేడ కానులు అణాకానులున్న బంగారపు నగలు న్ను పైరాళ్ళుగల నగలున్న, వట్టు రుమాన్లును కావలసినవారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంవత్సరములు కలుగడిసినవి.

ఇందన్ని దేశముల చరిత్రయు నులభము భాషలో తగినవలన లతో కథలవలె వర్ణిత మగును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారమి 600 పుటలు 6 సంవత్సరములు, చందా రు. 2-0-0. (ప్రాప్టిజిల్ సహా) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సంవత్సరముచందా ముందుగ స్వీకరింపబడును.

కలయవాడు:- గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

కొంకాడికిట, మదరాసు అని ప్రాయాశ.

వరిశ్రమవిద్య.

చేతిపనులు నేర్చుకొనువారికి అర్హిస్తును పోటోగ్రాఫరైన ఎస్. గోపాల స్వామినాయనిచే ననుభవమునుబట్టి వ్రాసిన తెనుగు గ్రంథములు. ఇందనేక ప్రతిమలు పనులు చేయవలసిన యందుటచే నెట్టివారు నితరుల సహాయము లేక నేర్వకచ్చును.

భాయగ్రహణ తంత్రము 1 భాగము:- ఇందు పోటోలీతియను విధము, దేవలపింగు, గీటచింగు, కథలున్నవి. వెల 8 అణాలు. డిటో 2వ భాగము 1 వ భాగమున ఆభ్యాసములకు కఠినములని విడిచిన బ్రామెడకొల్పి, ప్లాటినోపైప్, వివిధ పోటోలు, చేతిగుడ్డలవై పోటోలెత్తుట, కంటికి కనబడక యుండి కావలసిన కనబడునటుల జేయు వివిధతంత్రములున్నవి. వెల 8 అణాలు.

విద్యాగురు 1 వ భాగము:- లోహముల జేయట, మద్యాక్షర సిరాలు, వ్రాతసిరాలు నబ్బులు, పెంట్లు రబ్బరు స్టాంపులు, ఎలక్ట్రిక్ బ్యాటరీలు, బెల్, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, లైటు, గిల్డు, ఎచ్చింగ్ కొత్తకత్తిలు అగ్నిపుల్లు మనమే చేసికొన నేర్చును. వెల 8 అణాలు. 2వ భాగము:- పోటోలీతి కావలసిన సామానములను ఎలక్ట్రిక్ కనేక్షనులు, శుభ్రపెట్టెలు రకంవారినబ్బులు, వివిధ పెంట్లు సిరాలు, కస్తీరు, అత్తెరులు, వార్నిషులు, బ్రెండింగు పనులు ఇంకా అనేక వివిధములైన పనులు గలవు. వెల 8 అణాలు.

చిరునామా:- ఎస్. గోపాల్ అంకు కంపెనీ.

18 రామాన జత్యు వీధి, సామానాధ పేట, మదరాసు.

Wanted.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామము నందును ఆంధ్రప్రతిక పక్షమున క్రొత్త చందా దార్లనుజేర్చి ఏజెంట్లు గావలసి యున్నారు.

1915 వ సం॥ డిశంబరు ఆఖరు లోపల ఆంధ్రప్రతికకు క్రొత్తచందాదార్లను చేర్చగలిగిన ఏజెంట్లకు మామూలు కమీషనుగాక ముగ పశ్చేక బహుమానము లీయబడు

Table with 3 columns: Amount, Unit, and Description. Rows include 100 చందాదార్లకు చేర్చుకొనినవారికి రు 50-0-0, 50 " " " 20-0-0, 25 " " " 8-0-0, ఏరకున రెండు నెలలలోనైన 25 గరు 10-0-0, సొమ్ముచెల్లించువారు మాత్రమే చందాదార్లుగ నెన్న బడుదురు.

వారపత్రిక చందాదారుడు దినపత్రిక 2 మాసముల చందాదారుడు ఒక్కరుగను, దినపత్రిక 6 మాసముల చందాదారుడు ఇద్దరుగను, 12 మాస చందాదారుడు 4 గరు గను నెన్న బడుదురు.

మాదగ్గర ఏజెంటులీపులో చేరినవారికి మాత్ర మీకమీషన్ నవ్వయించును

నగదులగు వారికి వలయునవి, పిచ్చుట అమ్మ తాండనము, శివోవారి గూడువముల యేజెన్సి గూడ నొసంగబడును మేనేజరు.

కావలెను

రాజమండ్రిలో స్థానికపరిషత్ కి కార్పొరేషన్ వాస్టిటర్ అందు నర్సింగ్ హోముల బాంధికి సము అసిస్టెంటు సర్జెను నుంత్రిసాని కావలెను ఆంధ్రదేశములో ప్రతి తాలూకాకు యొక బ్రూచిలింగ్ యునైట్డ్ కలెజు గూ ౧౦-౧౦-౧౦ శీతము చొప్పున కావలెను. నెలకు బ్రూచిలింగు ధర్యము ౧౦-౦-౦ కూడ యిచ్చబడును. కావలసినవారు నెక్కిమెం గారి కేర వ్రాసి, దగ్గరపూర్వము పంపబడును.

The Madras School of Commerce and Economics, Triplicane, MADRAS.

Term begins 5th July, will shortly be fitted with electric fans and lights, seats guaranteed to those applying before the 20th of July. Purely intended to give all facilities to Andhras from mafussil places. Full particulars can be had on application to

THE PRINCIPAL.

